

KVALIFIKACIJŲ IR PROFESINIO MOKYMO PLĖTROS CENTRAS

MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ KROVINIAMS VEŽTI VAIRUOTOJO MODULINĖ PROFESINIO MOKYMO PROGRAMA

Programos valstybinis kodas: M32104101

Suteikiama kvalifikacija: motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojas

Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų lygis: III

Lietuvos kvalifikacijų lygis: III

Programos trukmė: 1 metai

Programos apimtis kreditais: 60 kreditų

Būtinasis minimalus išsilavinimas: pagrindinis

Reikalavimai asmens pasirėngimui mokytis: mokymosi metu asmuo turi turėti arba siekti įgyti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą

Transporto ir saugojimo paslaugų sektoriaus profesinio komiteto sprendimas: aprobuoti motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo modulinę profesinio mokymo programą.

SPK sprendimą įteisinančio elektroninio posėdžio Nr. ST2-5, įvykusio 2015 m. kovo 25 d. nutarimas

Vilnius, 2016

Turinys

IVADAS	3
1 PROGRAMOS STRUKTŪRA	5
1.1 PRIVALOMŲJŲ PROFESINIO MOKYMO MODULIŲ SĄRAŠAS.....	5
1.2 PASIRENKAMŲJŲ PROFESINIO MOKYMO MODULIŲ SĄRAŠAS (susijusių su kvalifikacija).....	6
1.3 PASIRENKAMŲJŲ PROFESINIO MOKYMO MODULIŲ SĄRAŠAS (nesusijusių su kvalifikacija).....	6
2 MODULINĖS PROGRAMOS RENGĖJAI.....	7
3 PRIEDAI	8
3.1 PRIVALOMŲJŲ MODULIŲ APRAŠAI	9
3.1.1 Įvadinio modulio aprašas.....	9
3.1.2 Transporto priemonių sandara	16
3.1.3 Transporto priemonių, transporto priemonių junginių eksploatacija	26
3.1.4 Krovinių pakrovimas, iškrovimas bei tvirtinimas	31
3.1.5 Saugus ir ekonomiškasis transporto priemonės vairavimas	42
3.1.6 Pavojingos situacijos kelyje.....	49
3.1.7 Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės	55
3.1.8 Darbo ir poilsio režimai	62
3.1.9 Krovinių vežimo dokumentacija	67
3.1.10 Informacinės komunikacinės technologijos	73
3.1.11 Pavojingų krovinių vežimas	78
3.1.12 Baigiamojo modulio aprašas	83
3.2 PASIRENKAMŲJŲ MODULIŲ APRAŠAI	92
3.2.1 Profesinės užsienio kalbos pagrindai.....	92
3.3 MOKYMO PROGRAMŲ ATITIKTIS	101

IVADAS

Modulinės programos paskirtis, tikslas

Kvalifikacijos aprašas

Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojas dirba įmonėse, užsiimančiose vežimų veikla vidaus ir užsienio maršrutais. Jis veža krovinius tinkamiausiais maršrutais, tvarko krovinio dokumentus muitinės postuose ir muitinės sandėliuose. Vairuoja ir techniškai prižiūri automobilius, furgonus ir sunkvežimius, skirtus prekėms, skysčiams ir sunkiems kroviniams vežti ilgais ir trumpais atstumais. Atlieka nesudėtingą transporto priemonių remontą, organizuoja kapitalinį remontą ir priežiūrą, naudojasi šiuolaikine telekomunikacine įranga. Atlieka arba padeda atlikti saugų prekių pakrovimo, uždengimo ir iškrovimo darbus, naudojant įvairius kėlimo ar savivarčius prietaisus.

Modulinė profesinio mokymo programa parengta vadovaujantis C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių vairuotojų mokymo pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti ir vairuotojų periodinio profesinio mokymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro 2011 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 3-79. Į šią modulinę profesinio mokymo programą yra integruota Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų mokymo programa pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti (valstybinis kodas 265084055), mokymo trukmė - 300 valandų. Mokymo programų atitiktis pateikta priede.

Programos paskirtis – modulinė Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinio mokymo programa skirta parengti kvalifikuotą vairuotoją, mokantį vežti krovinius motorinėmis transporto priemonėmis tarptautiniais maršrutais.

Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo tikslas– vežti krovinius motorinėmis transporto priemonėmis vidaus ir užsienio maršrutais.

Programos mokymosi rezultatai

Programoje mokiniai įgis šias kompetencijas:

1. Eksploatuoti transporto priemonę ar transporto priemonių junginį.
2. Identifikuoti transporto priemonės gedimus, pašalinti nesudėtingus transporto priemonės gedimus.
3. Saugiai, tausojant aplinką, vairuoti transporto priemonę bei transporto priemonių junginį įvairiomis eismo sąlygomis.
4. Numatyti pavojingas situacijas kelyje.

5. Numatyti netinkamų veiksmų darbe teisines pasekmes.
6. Laikytis darbo ir poilsio režimo.
7. Saugiai pakrauti ir iškrauti, tvirtinti krovinį, užtikrinti saugų krovinio gabenimą.
8. Tvarkyti krovinių vežimo dokumentaciją.
9. Naudotis navigacinėmis sistemomis, ryšio priemonėmis bei kitais IT įrenginiais.
10. Saugiai gabenti pavojingus krovinius.

Pasirenkamosios kompetencijos:

1. Bendrauti ir pildyti dokumentaciją užsienio kalba.
2. Panaudoti visavertės mitybos (maisto ruošimo) pagrindus praktikoje.

Programoje ugdomos bendrosios kompetencijos:

Sėkmingam Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo darbui, reikalingi šie svarbiausi bendrieji gebėjimai ir asmeninės savybės:

1. Bendravimas užsienio kalba.
2. Skaitmeninis raštingumas.
3. Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas.
4. Socialinis ir pilietinis sąmoningumas.
5. Iniciatyvumas ir verslumas.
6. Tvarios plėtros palaikymas.
7. Sveikatos tausojimas ir darbo sauga.
8. Komandinis darbas.
9. Kritinis mąstymas.
10. Profesinė etika.

1 PROGRAMOS STRUKTŪRA

1.1 PRIVALOMŲJŲ PROFESINIO MOKYMO MODULIŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Modulio pavadinimas	Valstybinis kodas	LTKS lygis	Trukmė (apimtis kreditais)	Kompetencija (-jos), reikalinga(-os) mokytis šiame modulyje
1.	Įvadinis modulis	-	-	4	-
2.	Transporto priemonių sandara	4104106	IV	4	
3.	Transporto priemonių, transporto priemonių junginių eksploatacija	4104107	IV	4	
4.	Krovinių pakrovimas, iškrovimas bei tvirtinimas	3104102	III	6	
5.	Saugus ir ekonomiškasis transporto priemonės vairavimas	3104103	III	6	
6.	Pavoingos situacijos kelyje	3104104	III	4	
7.	Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės	3104106	III	4	
8.	Darbo ir poilsio režimai	3104107	III	4	
9.	Krovinių vežimo dokumentacija	3104108	III	4	
10.	Informacinės komunikacinės technologijos	3104109	III	2	
11.	Pavojingų krovinių vežimas	3104110	III	4	
12.	Baigiamasis modulis	-		9	-

1.2 PASIRENKAMŲJŲ PROFESINIO MOKYMO MODULIŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Modulio pavadinimas	Valstybinis kodas	LTKS lygis	Trukmė (apimtis kreditais)	Kompetencija (-jos), reikalinga(-) mokytis šiame modulyje
1.	Profesinės užsienio kalbos pagrindai	3104111	III	2	
2.	Maisto ruošimo pagrindai	3104112	III	2	

Paaiškinimas:

Pasirenkamas vienas modulis.

1.3 GALIMA, KITAIS TEISĖS AKTAIS REGLAMENTUOTŲ KOMPETENCIJŲ ĮGIJIMO, APIMTIS KREDITAIS

Eil. Nr.	Modulio pavadinimas	Valstybinis kodas	LTKS lygis	Trukmė (apimtis kreditais)	Kompetencija (-jos), reikalingos mokytis šiame modulyje
1.	Saugus elgesys ekstremaliose situacijose	4102201	IV	1	
2.	Fizinio aktyvumo reguliavimas	4102101	IV	2	

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

KVALIFIKACIJŲ IR
PROFESINIO MOKYMO
PLĖTROS CENTRAS

Parengta Europos Sąjungos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis, įgyvendinant projektą Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-001 „Kvalifikacijų formavimas ir modulinio profesinio mokymo sistemos kūrimas“

2 MODULINĖS PROGRAMOS RENGĖJAI

1. Vitalij Zaleskij
2. Edmund Brazis
3. Tomas Stražnickas
4. Marina Aladovičienė

3 PRIEDAI

3.1 PRIVALOMŲJŲ MODULIŲ APRAŠAI

3.1.1 Įvadinio modulio aprašas

Modulio paskirtis: *modulis skirtas stojantiems į visą programą ir siekiantiems įgyti visą kvalifikaciją.*

Pagrindiniai tikslai:

- susipažinti su būsima profesine veikla ir modulinio profesinio mokymo specifiška (civilinė sauga, profesinė etika, darbo sauga ir t.t.).
- susipažinti su neformaliai įgytų gebėjimų įvertinimo ir atitinkamų kompetencijų ar modulių užskaitymo procedūromis.
- įvertinti asmens pasirengimą mokytis programoje.

Modulio pavadinimas	<i>Įvadas į Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesiją</i>		
Modulio kodas	-		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	4 kreditai		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimo, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, iniciatyvumo ir verslumo, tvarios plėtros palaikymo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, komandinio darbo, kritinio mąstymo, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai (slenkstiniai)*
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Apibūdinti Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesiją ir jos teikiamas galimybes darbo rinkoje.	Temos: 1. Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesija, jos specifiška ir galimybės darbo rinkoje. Užduotys: Po ekskursijos į transporto įmonę parašyti refleksiją, kurioje būtų apibūdinta: 1) transporto priemonių kroviniams vežti, vairuotojo darbo specifiška transporto įmonėje; 2) transporto priemonių	Pažintinis vizitas į transporto įmonę, terminalą.	Apibūdinta Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesija, išvardintos ir paaiškintos vairuotojo profesijos teikiamos galimybės darbo rinkoje.

	krovinių vežimui, vairuotojo profesijos samprata; 3) transporto priemonių krovinių vežimui, vairuotojui reikalingos asmeninės savybės. Po ekskursijos į terminalą parašyti refleksiją, kurioje būtų apibūdinta: 1) Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojodarbo specifika terminale, atliekant pakrovimo-iškrovimo procedūras ; 2) asmeninės vairuotojo savybės, reikalingos transporto priemonių krovinių vežimui; 3) Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo privataus verslo galimybės. Parašyti esė tema - “Kodėl aš pasirinkau transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesiją”.		
2. Apibūdinti Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinę veiklą, veiklos procesus ir funkcijas bei uždavinius.	Temos: 1. Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinės veiklos procesai ir funkcijos bei uždaviniai. 2. Reikalavimai vairuotojo elgesiui dėl vežėjo reputacijos. Vairuotojo teikiamų paslaugų svarba vežėjui. 3. Vairuotojo vaidmuo žmonėms, su kuriais tenka bendrauti. 4. Techninė transporto priemonės priežiūra. 5. Darbo	Veiklos procesų stebėjimas. Situacijos analizė. Diskusija.	Apibūdinta vairuotojo veikla. Išskirti veiklos procesai, įvardintos vairuotojo funkcijos.

	organizavimas, komercinės ir finansinės netinkamų veiksmų pasekmės. Užduotys: Aprašyti atskirus vairuotojo veiklos procesus ir funkcijas bei uždavinius, kuriuos vairuotojas atlieka skirtingose darbo vietose ir skirtingomis sąlygomis.		
3. Paašškinti pagrindinius Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesijos darbo ir sveikatos saugos reikalavimus.	Temos: 1. Kelių transporto sektoriaus pavojai, rizika ir darbuotojų sveikatos bei saugos problemos. 2. Transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo darbo vietos reikalavimai. 3. Darbo aplinkos tvarkymas, užtikrinant savo ir kitų sveikatą bei saugumą. 4. Pagrindiniai fiziniai pavojai ir rizikos veiksniai: vibracijos poveikis ir ilgas sėdėjimas (sėdynės, kabinos ir kita įranga), krovimas rankomis, triukšmo poveikis pakraunant ir iškraunant, vairuojant sunkvežimius (variklių, padangų, ventiliatoriaus ir pan.), garų ir dūmų įkvėpimas, darbas su pavojingomis cheminėmis medžiagomis (išmetamųjų dujų, pakrautų cheminių medžiagų, degalų, kelių dulkių poveikis pakraunant, iškraunant ir poilsio aikštelėse, plaunant ir ruošiant	Veiklos procesų stebėjimas. Situacijos analizė. Diskusija.	Paašškinti pagrindiniai Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesijos darbo ir sveikatos saugos reikalavimai.

	transporto priemonę), klimato sąlygos (karštis, šaltis, skersvėjai, lietus ir pan.), ribotos galimybės susikurti ergonomiškas darbo sąlygas ir laikytis sveikos gyvensenos principų. 5. Nuovargio ir streso požymiai. Darbo ir poilsio ciklo reikšmė;; Nuovargio profilaktinės priemonės. 6. Sveika ir subalansuota mityba. 7. Infekcinės ligos ir apsauga nuo jų. 8. Smurtas ir priekabiavimas. Prevencinės priemonės. 9. Su klientais susijęs spaudimas, darbas svetimose vietose. Bendravimo kultūra. Bendravimas užsienio kalba.		
--	--	--	--

4. Paaiškinti mokymosi Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo programos formas ir metodus, mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijus ir mokymosi pasiekimų demonstravimo formas bei metodus.	Temos: 1. Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo mokymo programos paskirtis ir struktūra. 2. Transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų pradinė profesinė kvalifikacija ir periodinis mokymas, programos objektas bei tikslai ir mokymosi pasiekimai, rekomenduojama literatūra, baigimo pažymėjimas. Kodas „95“. Užduotys: Parašyti refleksiją, kurioje būtų paaiškinta: - mokymosi programos formos ir metodai (kaip aš mokysiuosi); - mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai (ko aš išmoksiu, kokius gebėjimus įgysiu); - mokymosi pasiekimų demonstravimo formos ir metodai (kaip aš pademonstruosiu tai, ką išmokau); - suformuluoti klausimus, kurie iškilo rašant refleksiją (ko aš nesupratau ir dar norėčiau paklausti apie mokymąsi pagal šią programą).	Programos analizė Pokalbis	Paaiškinta programos mokymosi eiga, mokymosi formos ir metodai. Paaiškinti mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai. Įvardintos mokymosi pasiekimų demonstravimo formos bei metodai.
5. Išvardinti pagrindinius Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinės etikos principus.	Temos: 1. Vairuotojo darbo psichinės ir fiziologinės savybės, profesinis patikimumas; 2. Vairuotojo asmeninės savybės, jų įtaka saugiam transporto priemonės valdymui.	Veiklos procesų stebėjimas. Situacijos analizė. Diskusija.	Išvardinti pagrindiniai Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinės etikos principai

	3. Vairuotojo etika ir pagarba kitiems eismo dalyviams; 4. Vairavimo elgsenos pasikeitimas dėl alkoholio, narkotikų, vaistų, dvasinės būsenos ar nuovargio. 5. Vairuotojų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo tvarka, atsakomybė už girtumo ar apsvaigimo patikrinimo vengimą.		
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Demonstruoti jau turimus, neformaliu ir/ar savaiminiu būdu įgytus, Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo kvalifikacijai būdingus gebėjimus.	Temos: 1. Turimų, neformaliu ir/ar savaiminiu būdu įgytų Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo kvalifikacijai būdingų gebėjimų demonstravimas.	Praktinių užduočių atlikimas	Pademonstruoti jau turimi, neformaliu ir/ar savaiminiu būdu įgyti, Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo kvalifikacijai, būdingi gebėjimai.
2. Į(si)vertinti trūkstamą pasirengimą, kuris reikalingas mokymuisi pagal programą.	Temos: Minimalūs reikalavimai pradedantiems mokytis Programoje. Užduotys: Atlikti testą. Analizuoti gautus testo rezultatus. Sudaryti individualaus mokymo plano projektą.	Praktinių užduočių atlikimo stebėjimas, analizė ir vertinimas. Testavimas.	Įsivertintas demonstruojamų gebėjimų lygis
Materialieji ištekliai	Bendradarbiavimo sutartys: Bendradarbiavimo sutartys su įmonėmis. Mokymo/si medžiaga: Modulinės, kelių transporto priemonių kroviniams vežti, vairuotojo profesinio mokymo programos aprašas. Testas, turimiems gebėjimas įvertinti. Praktinės užduotys.		
	Mokymo/si priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga;		

	2. Multimedia projektorius; 3. Kompiuteriai; 4. Skaitmeninio tachografo veikimo stendas arba kompiuterinė programa; 5. Krovinių ir taros įtvirtinimo įranga; 6. Įvairūs pavieniai įvairių formų kroviniai, tara ir kroviniai ant padėklų.
	Kiti ištekliai: 1. Mokymo klasė; 2. Suolai; 3. Kėdės; 4. Lenta; 5. Speciali vairavimo aikštelė; 6. C kategorijos automobiliai ir/arba CE kategorijos junginiai.
Mokytojų kvalifikacija	Modulį vesti gali už programos įgyvendinimą atsakingas skyriaus vedėjas, sektoriaus vadovas (finansinių paslaugų teikėjo metodinės grupės vadovas), Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo programos profesijos mokytojas.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

* Siūlomas įvadinio modulio įvertinimas - atlikta/neatlikta.

3.1.2 Transporto priemonių sandara

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją identifikuoti transporto priemonės gedimus, pašalinti nesudėtingus transporto priemonės gedimus.

Modulio pavadinimas	<i>Transporto priemonių sandara</i>		
Modulio kodas	4104106		
LTKS lygis	IV		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, tvarios plėtros palaikymo, sveikatos tausojoimo ir darbo saugos, komandinio darbo.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Paaiškinti dyzelinių variklių sandarą ir veikimo principus, pagal variklio konstrukcinius požymius.	Tema: Dyzelinio variklio sandara ir veikimas. Užduotys: 1. Paaiškinti (N2, N3) transporto priemonių dyzelinio vidaus degimo variklių mechanizmų ir sistemų sandarą bei veikimą. 2. Nustatyti variklio maitinimo sistemos tipą ir išvardinti jos elementus; 3. Surasti termostato vietą aušinimo sistemoje; 4. Surasti aušinimo skysčio siurblio vietą; 5. Surasti tepimo sistemos pagrindinius elementus; 6. Surasti išmetimo sistemos elementus ir įvertinti jų būklę. 7. Paaiškinti keliamus reikalavimus EURO IV, V, VI varikliams. 8. Paaiškinti EURO IV,	Paskaita Diskusija Praktinės užduotys	Patenkinamai Paaiškinta dyzelinio vidaus degimo variklio sandara. Gera Paaiškinta dyzelinio vidaus degimo variklio sandara ir jo veikimo principai. Puikiai Paaiškinta dyzelinio vidaus degimo variklio sandara ir jo veikimo principai, pagal variklio konstrukcinius požymius.

	V, VI varikliuose naudojamus agregatus, sistemas ir jų veikimo principus.		
2. Paaiškinti, transmisijos mechanizmų sandarą ir veikimą.	Tema: 1. Krovininių automobilių transmisija. Užduotys: 1. Paaiškinti krovininių automobilių transmisijos sandarą; 2. Paaiškinti sankabos sandarą ir veikimo principą; 3. Išvardinti krovininių automobilių pavarų dėžių tipus, jų pagrindines sudedamąsias dalis. 4. Paaiškinti kardaninės pavaros konstrukciją; 5. Išvardinti ratų pavaros tipus, paaiškinti konstrukciją ir veikimo principą. 6. Patikrinti alyvos lygį pavarų dėžėje; 7. Patikrinti alyvos lygį galiniame tilte; 8. Paaiškinti (N2, N3) transporto priemonių automatinių pavarų dėžių valdymo sistemos veikimo principus (PowerShift, I-Shift, Opticruise, Optidriver, AS Tronic, EuroTronic, TipMatic)	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Išvardinta transmisijos mechanizmų sandara. Gera Paaiškinta transmisijos mechanizmų sandara ir veikimas pagal konstrukcinius požymius. Puikiai Paaiškinta transmisijos mechanizmų sandara ir veikimas, pagal konstrukcinius požymius, išvardinti sankabos ir pavarų dėžės tipai bei jų veikimo principai.
3. Paaiškinti automobilių ir autotraukinių valdymo įtaisų konstrukciją, veikimą ir techninius reikalavimus, pagal saugaus eismo reikalavimus.	Tema: Automobilių ir autotraukinių valdymo sistemos. Užduotys: 1. Išvardinti automobilių ir autotraukinių valdymo sistemas; 2. Paaiškinti (N2, N3) automobilių vairavimo sistemų konstrukciją ir jos veikimo principą;	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Paaiškinta automobilių ir autotraukinių valdymo įtaisų konstrukcija, veikimas. Gera Paaiškinta automobilių ir autotraukinių valdymo įtaisų konstrukcija,

	3. Išvardinti pagrindinių bei pagalbinių stabdžių sistemų tipus; 4. Paaiškinti pneumatinės stabdžių sistemos sandarą ir veikimo principą; 5. Paaiškinti variklio išmetimo sistemos stabdžių sandarą ir veikimo principą; 6. Paaiškinti variklio hidraulinės stabdžių sistemos sandarą ir veikimo principą; 7. Paaiškinti retarderio konstrukciją ir veikimo principą; 8. Paaiškinti intarderio konstrukciją ir veikimo principą; 9. Paaiškinti saugaus vairavimo pagalbinių sistemų (ASR/DCS, ESP/ ESC/DSC/EDL, EBA, EBD/EBL, CBC ir DSR) veikimo principus. 10. Surasti vairo stiprintuvą ir įvertinti jo išorinę būklę; 11. Patikrinti pneumatinės stabdžių sistemos sandarumą. 12. Patikrinti oro kompresoriaus pavarą; 13. Patikrinti oro sausintuvo būklę, išleisti kondensatą iš resiverio; 14. Patikrinti stabdžių kaladėlių nusidėvėjimą.		veikimas ir techniniai reikalavimai, pagal saugaus eismo keliamus reikalavimus. Puikiai Paaiškintos automobilių ir autotraukinių valdymo įtaisų konstrukcija, veikimas ir techniniai reikalavimai, pagal saugaus eismo keliamus reikalavimus, apibrėžta retarderio ir intarderio konstrukcija ir veikimo principas.
4. Paaiškinti važiuoklės sandarą, darbo sąlygas, padangų eksploatavimo taisyklės, pagal jiems keliamus reikalavimus.	Tema: 1. Automobilių ir autotraukinių važiuoklė. Užduotys: 1. Išvardinti automobilių ir autotraukinių rėmui keliamus reikalavimus; 2. Paaiškinti krovininės transporto priemonių tiltų konstrukciją;	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Paaiškinta važiuoklės sandaros pagrindiniai elementai, darbo sąlygos. Pakeistas transporto priemonės ratas. Gera Paaiškinta važiuoklės sandara, darbo sąlygos, padangų

	3. Išvardinti N2, N3, O2, O3, O4 transporto pakabos tipus, paaiškinti jų konstrukciją ir veikimą; 4. Išvardinti ratų tipus ir jiems keliamus reikalavimus, paaiškinti jų skirtumus; 5. Išvardinti padangoms keliamus reikalavimus, paaiškinti jų konstrukciją ir konstrukcinių elementų paskirtį; 6. Sniego grandinės uždėjimas/nuėmimas; 7. Paaiškinti kabinos pakabos konstrukciją. 8. Apžiūrėti automobilių ir autotraukinių rėmą ir įvertinti, ar nėra pažeidimų; 9. Pakeisti krovininės transporto priemonės ratą; 10. Patikrinti ratų laisvumą; 11. Patikrinti ir įvertinti padangų būklę.		eksplotavimo taisyklės, pagal jiems keliamus reikalavimus. Puikiai Paaiškinta važiuoklės sandara, darbo sąlygos, padangų eksploatavimo taisyklės, pagal jiems keliamus reikalavimus, apibūdinta kabinos pakabos konstrukcija.
5. Paaiškinti kitų automobilių ir autotraukinių įtaisų paskirtį, konstrukcijos ir veikimo principus, jų darbo saugaus eismo įtaką, pagal gamintojo standartus.	Tema: 1. Krovinių automobilių ir autotraukinių įtaisai. Užduotys: 1. Paaiškinti automobilių ir autotraukinių apšvietimo ir signalinių įtaisų konstrukciją ir veikimą. 2. Surasti ir pakeisti perdegusius transporto priemonės elektros prietaisų saugiklius. 3. Surasti ir pakeisti perdegusias transporto priemonės šviesos prietaisų lemputes. 4. Išvardinti akumuliatorių baterijos	Paskaita Diskusija Praktinės užduotys	Patenkinamai Paaiškinta kitų automobilių ir autotraukinių įtaisų paskirtis. Gera Paaiškinta kitų automobilių ir autotraukinių įtaisų paskirtis, konstrukcija. Puikiai Paaiškinta kitų automobilių ir autotraukinių įtaisų paskirtis, konstrukcija ir veikimo principai, jų darbo saugaus eismo įtaka, pagal

	tipus, paaiškinti jų sandaros ypatybes; 5. Paaiškinti valytuvų ir apiplovimo įtaisų konstrukciją ir veikimą. 6. Išvardinti sunkvežimio - priekabos sukabinimo įtaisų reikalavimus, paaiškinti konstrukciją ir veikimo principą; 7. Išvardinti vilkiko - puspriekabės sukabinimo įtaisų reikalavimus, paaiškinti konstrukciją ir veikimo principą; 8. Paaiškinti atraminių įtaisų konstrukciją ir veikimą; 9. Išvardinti automobilių ir autotraukinių gervės tipus, paaiškinti jų konstrukciją ir veikimą; 10. Apibūdinti krovininių automobilių pakrovimo/iškrovimo įtaisų konstrukcinius ir veikimo principus. 11. Patikrinti akumuliatorių baterijos būklę; 12. Sureguliuoti apiplovimo įtaiso veikimą; 13. Įvertinti valytuvų šluotelių būklę ir jei reikia, juos pakeisti; 14. Patikrinti sukabinimo įtaisų būklę, tinkamai juos sutepti;		gamintojo standartus.
6. Apibūdinti informacinių transporto priemonės prietaisų, indikatorių (kontrolės prietaisų) paskirtį	Tema: 1. Informaciniai transporto priemonės prietaisai. Užduotys: 1. Paaiškinti inforcinių transporto priemonių prietaisų ir indikatorių paskirtį; 2. Paaiškinti	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibūdintos informacinių prietaisų ženklų reikšmės. Gera Apibūdinta informacinių prietaisų ir indikatorių paskirtis, ženklų reikšmės.

	informacinių transporto priemonių ženklų reikšmės; 3. Valdyti informacinius prietaisus ir jų parametrus.		Puikiai Apibūdinta informacinių prietaisų ir indikatorių paskirtis, ženklų reikšmės. Gali juos valdyti ir keisti nustatymus.
7. Transporto priemonės (N2, N3) bei transporto priemonių junginio (N2, N3, su O2, O3, ar O4), atitinkančių paskutinius ar priešpaskutinius EURO reikalavimus, gedimų požymiai, turintys įtakos saugiam eismui ir aplinkai	Tema: 1. Gedimų nustatymas ir diagnostika. Užduotys: 1. Paaiškinti kaip atliekamas saugus techninės priežiūros operacijų atlikimas, pagal gamintojo nurodymus, nekenkiant aplinkai; 2. Apibūdinti ir autotraukinių kinematinų grandinių ir valdymo sistemų charakteristikas ir kaip atliekamas jų vertinimas;	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibūdinti automobilio gedimai. Gera Apibūdinti automobilio gedimai, jų požymiai. Puikiai Apibūdinti automobilio gedimai, jų požymiai ir galimi šalinimo būdai.
8. Apžvelgti transporto priemonės kinematinų grandinių charakteristikas.	Temos: 1. Transporto priemonių kinematinės grandinės. Keturtakčio variklio darbo principas ir P-V diagrama. 2. Variklių išorinė greičio charakteristika, sukimo momento, galios samprata, jų tarpusavio ryšys. 3. Variklio galia ir eismo sauga. Variklio pripildymo koeficiento samprata, variklio galios didinimo būdai. 4. Optimalūs sūkliai ir degalų sąnaudos. 5. Pavaros perdavimo skaičius, pavarų tipai. 6. Sankaba, pavarų dėžės, jų tipai, pavarų perdavimo skaičiai,	Paskaita. Diskusija Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apžvelgtos transporto priemonės kinematinų grandinių charakteristikos. Gera Apžvelgtos transporto priemonės kinematinų grandinių charakteristikos, variklių išorinė greičio charakteristika, sukimo momento, galios samprata, jų tarpusavio ryšys. Puikiai Apžvelgtos transporto priemonės kinematinų grandinių charakteristikos,

	pagrindinė pavara, diferencialas, diferencialo blokavimas, padidintos trinties diferencialai, tarpašinis diferencialas. Užduotis/ys: 1. Sukimo momento ir galios skaičiavimai. 2. Pavaros, transmisijos perdavimo skaičiaus apskaičiavimas. 3. Pristatyti variklio galios didinimo būdus.		variklių išorinė greičio charakteristika, sukimo momento, galios samprata, jų tarpusavio ryšys, apibūdinti optimalūs sūkliai ir degalų sąnaudos.
9. Apibendrinti transporto priemonės valdymo sistemas, jų charakteristikas ir veikimą.	Temos 1. Transporto priemonės valdymo sistemos. 2. Hidraulinė stabdžių sistema, pagrindiniai mazgai ir jų veikimo principas. 3. Pneumatinė stabdžių sistema, pagrindiniai mazgai ir jų veikimo principas. 4. Stabdymas varikliu, išmetamųjų dujų stabdžio, variklio hidraulinio stabdžio, retarderio veikimo principas. 5. Papildomų stabdymo sistemų naudojimo ypatumai, jų efektyvumas, stabdymas nuokalnėse. Darbinio stabdžio ir papildomų stabdymo sistemų kombinuotas naudojimas. Padangos, jų nusidėvėjimo reikšmė saugai. 6. Automobilio traukos jėga. Automobilio galios balansas. 7. Geresnis pavarų ir transporto priemonės inercijos naudojimas. Automobilio traukos dinamika, dinaminis įkalnių pasipriešinimo	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Išvardintos transporto priemonės valdymo sistemos. Gera Apibendrintos transporto priemonės valdymo sistemos, jų charakteristikos ir veikimas. Puikiai Apibendrintos transporto priemonės valdymo sistemos, jų charakteristikos ir veikimas, paaiškintas pavarų ir transporto priemonės inercijos naudojimas.

	įveikimas. 8. Automobilio stabdymo dinamika (jėgos, veikiančios stabdant, stabdymo dinamikos rodikliai, jėgų pasiskirstymas priekinei ir galinei ašims). 9. Automobilio šoninio slydimo ir virtimo kritinis greitis. ABS ir kitų saugaus vairavimo pagalbinių sistemų veikimas. 10. Veiksmai, sugedus transporto priemonei. Užduotis/ys: 1. Aprašyti transporto priemonės valdymo sistemas. 2. Pristatyti hidraulinę stabdžių sistemą, pagrindinius mazgus ir jų veikimo principą. 3. Referuoti papildomų stabdymo sistemų naudojimo ypatumus, jų efektyvumą, stabdymą nuokalnėse. 4. Pristatyti pavarų ir transporto priemonės inercijos naudojimą.		
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Nustatyti pagal požymius automobilių ir autotraukinių gedimus.	Tema: 1. Variklio gedimų požymiai. 2. Transmisijos gedimų požymiai. 3. Važiuklės gedimų požymiai. 4. Stabdžių gedimų požymiai. 5. Valdymo įrenginių gedimų požymiai. 6. Elektros įrengimų gedimų požymiai. 7. Papildomų įrenginių gedimų požymiai. Užduotys: 1. Pagal požymius	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Pagal požymius išvardyti galimi automobilių ir autotraukinių gedimai. Gera Pagal požymius nustatyti automobilių ir autotraukinių gedimai. Puikiai Pagal požymius nustatyti automobilių ir autotraukinių gedimai, paaiškintos

	nustatyti variklio gedimus. 2. Pagal požymius nustatyti transmisijos gedimus. 3. Pagal požymius nustatyti važiuoklės gedimus. 4. Pagal požymius nustatyti stabdžių gedimus. 5. Pagal požymius nustatyti valdymo įrenginių gedimus. 6. Pagal požymius nustatyti elektros įrengimų gedimus. 7. Pagal požymius nustatyti papildomų įrenginių gedimus.		jų atsiradimo priežastys.
2. Pašalinti automobilių ir autotraukinių gedimus.	Tema: 1. Variklio gedimų pašalinimas. 2. Transmisijos gedimų pašalinimas. 3. Važiuoklės gedimų pašalinimas. 4. Stabdžių gedimų pašalinimas. 5. Valdymo įrenginių gedimų pašalinimas. 6. Elektros įrengimų gedimų pašalinimas. 7. Papildomų įrenginių gedimų pašalinimas. . Užduotys: 1. Organizuoti variklio transmisijos, važiuoklės, stabdžių, valdymo įrenginių, elektros įrengimų, papildomų įrenginių gedimų šalinimo darbus.	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Pašalintai automobilių ir autotraukinių gedimai. Gera Saugiai pašalinti automobilių ir autotraukinių gedimai. Puikiai Saugiai, ekologiškai pašalinti automobilių ir autotraukinių gedimai, paaiškintos prevencinės gedimų atsiradimo priemonės.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6

	Viso:	108
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Literatūra: 1. Įvairių sunkvežimių vartotojų vadovai, instrukcijos. 2. Įvairių priekabų (puspriekabių) ir jų komponentų vartotojų vadovai, instrukcijos. 3. Įvairių sunkvežimių komponentų vartotojų vadovai, instrukcijos. 4. Įrankių instrukcijos Mokymo įstaigoje turi būti šie metodiniai ištekliai: - vaizdinės mokymo priemonės; - dalinamoji medžiaga savarankiškiems darbams; - praktinio mokymo užduotys, klausimynai ir testai, konspektai, vartotojų vadovai ir instrukcijos; Mokymo įstaigoje turi būti šie teoriniam ir praktiniam mokymui skirti materialieji ištekliai: - projekcinė įranga, skirta vaizdinėms mokymo priemonėms pateikti; - įvairūs variklių, greičių dėžių, tiltų maketai ar stendai, praktiniams darbams atlikti; - krovininių automobilių remonto, priežiūros ir diagnostikos įranga; - gamintojų techninės priežiūros reikalavimų (vartotojo vadovų) pavyzdžiai ar nurodymai; - priešgaisrinės saugos, pirmosios medicininės pagalbos priemonės ir higienos priemonės;	
Mokytojų kvalifikacija	Modulį gali vesti transporto inžinerijos arba automobilių remonto specializavimosi kryptį turintys darbuotojai, turintys ne žemesnį kaip aukštesnįjį išsilavinimą, ne mažesnę kaip pusės metų patirtį turintys krovininių automobilių serviso meistrai ar eksploatacijos inžinieriai, išklause Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą bei turintys C kategorijos transporto priemonių vairavimo teises.	
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė	

3.1.3 Transporto priemonių, transporto priemonių junginių eksploatacija

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetencijų eksploatuoti transporto priemonę ar transporto priemonių junginį.

Modulio pavadinimas	<i>Transporto priemonių, transporto priemonių junginių eksploatacija</i>		
Modulio kodas	4104107		
LTKS lygis	IV		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, kurios plėtros palaikymo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, komandinio darbo, kritinio mąstymo.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Paaiškinti techninės priežiūros įtaką transporto priemonių eksploatavimo saugumui, ekonomiškamui, ekologiškumui, patikimumui ir ilgaamžiškumui, pagal gamintojo reikalavimus.	Tema: 1. Transporto priemonių techninė priežiūra krovinių pervežimo sektoriuje. 2. Gamintojų reikalavimai. Užduotys: 1. Paaiškinti naudotojo instrukcijos nurodymų ir patarimų laikymosi įtaką transporto priemonės techninei būklei. 2. Paaiškinti techninės priežiūros operacijų įtaką eismo saugumui, ekonomiškamui, ekologiškumui, patikimumui, ilgaamžiškumui.	Paskaita. Diskusija. Atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Paaiškinta transporto priemonių techninės priežiūros svarba; Gera Paaiškinta techninės priežiūros įtaka transporto priemonių patikimumui ir saugumui; Puikiai Paaiškinta techninės priežiūros įtaka transporto priemonių eksploatavimo saugumui, ekonomiškamui, ekologiškumui, patikimumui ir ilgaamžiškumui, pagal gamintojo ir teisinius reikalavimus.
2. Apibūdinti techninės priežiūros sistemą atsižvelgiant į	Tema: 1. Transporto priemonių techninės priežiūros	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo	Patenkinamai Apibūdinta techninės priežiūros sistema bet

gamintojo nurodymus, darbų saugos bei aplinkosaugos reikalavimus.	sistema, periodiškumas. Užduotys: 1. Suplanuoti veiksmus, parinkti priemones ir metodus krovininio automobilio techninės priežiūros atlikimui.	analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	neatsižvelgta į gamintojo nurodymus, darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus. Gera Apibūdinta techninės priežiūros sistema, bet neatsižvelgta į darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus. Puikiai Apibūdinta techninės priežiūros sistema, atsižvelgiant į gamintojo nurodymus, darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus.
3. Paaiškinti alyvų, tepalų ir eksploatacinių skysčių bei medžiagų žymėjimą, savybes bei mokėti jais naudotis, pagal eksploataciniams ir kitiems techniniams skysčiams keliamus reikalavimus.	Tema: 1. Alyvos, tepalai ir eksploatacinės medžiagos. 2. Tepalų, skysčių keitimo intervalai. Užduotys: 1. Paaiškinti transporto priemonės eksploatacinių medžiagų poveikį aplinkai; 2. Išvardinti būdus ir priemones, eksploatacinių medžiagų kenksmingo poveikio mažinimui. 3. Paaiškinti netinkamų medžiagų naudojimo pasekmes. 4. Nustatyti eksploatacinių skysčių keitimo intervalus.	Paskaita. Diskusija. Konkreto atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibūdinti alyvų, tepalų ir eksploatacinių skysčių bei medžiagų savybes; Gera Paaiškinti alyvų, tepalų ir eksploatacinių skysčių bei medžiagų žymėjimą ir apibūdinti jų savybes; Puikiai Paaiškinti alyvų, tepalų ir eksploatacinių skysčių bei medžiagų žymėjimą, savybes bei kaip jais naudotis, pagal eksploataciniams ir kitiems techniniams skysčiams keliamus reikalavimus.
4. Apibūdinti transporto priemonių rūšį bei jų eksploatacinius ypatumus.	Tema: 1. Transporto priemonių rūšys (tentiniai, šaldytuvai, autovežiai, cisternos, kita spec. technika). 2. Eksploatacijos	Paskaita. Diskusija.	Patenkinamai Išvardytos transporto priemonių rūšys. Gera Apibūdintos transporto priemonių rūšys.

	ypatumai. Užduotys: 1. Pristatyti transporto priemonių rūšis.		Puikiai Apibūdintos transporto priemonių rūšys, jų eksploatavimo ypatumai.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Atlikti transporto priemonių techninės priežiūros darbus, pagal gamintojo nurodymus, darbų saugos bei aplinkosaugos reikalavimus.	Tema: 1. Automobilių ir autotraukinių techninės priežiūros efektyvumas. Techninės priežiūros įranga. 2. Padangų keitimas vietomis. 3. Akumuliatorių keitimas vietomis. 4. Borto kompiuterio parodymai. 5. Padangų slėgiai. 6. Išorės būklės patikrinimas (tento pažeidimai, lempučių patikrinimas ir kt.). 7. Autonominio šildytuvo tikrinimas. 8. Sniego grandinių naudojimas. 9. Atsarginio rato keitimas. Užduotys: 1. Paaiškinti krovininio automobilio techninės priežiūros atlikimo efektyvumo bei darbų kokybės įtaką jo eksploatacinėms savybėms. 2. Parinkti įrankius ir įrangą techniniam transporto priemonės aptarnavimui. 3. Parengti transporto priemonę vilkimui. 4. Patikrinti sunkvežimio autonominį šildytuvą. 5. Pakeisti padangas vietomis. 6. Atlikti krovininio automobilio techninę priežiūrą.	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Atlikta automobilio ir autotraukinio techninė priežiūra, tačiau neatsižvelgta į gamintojo nurodymus, darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus. Gera Atlikta automobilio ir autotraukinio techninė priežiūra pagal gamintojo nurodymus, tačiau neatsižvelgta į darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus. Puikiai Atlikta automobilio ir autotraukinio techninė priežiūra pagal gamintojo nurodymus, darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus.

	7. Įvertinti atliktų darbų kokybę.		
2. Parinkti reikiamus eksploatacinius skysčius pagal sezoniškumą bei gamintojo reikalavimus.	Tema: 1. Krovinių transporto priemonių eksploatacinių skysčių keitimas. Užduotys: 1. Parinkti alyvas, tepalus, eksploatacinius skysčius ir medžiagas. 2. Patikrinti eksploatacinių skysčių lygį sistemose, jei reikia, jį papildyti.	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Parinkti reikiamus eksploatacinius skysčius pagal sezoniškumą bei gamintojo reikalavimus. Gera Parinkti reikiamus eksploatacinius skysčius pagal sezoniškumą bei gamintojo reikalavimus, pasirinkti priemones, eksploatacinių skysčių keitimo darbų atlikimui. Puikiai Parinkti reikiamus eksploatacinius skysčius pagal sezoniškumą bei gamintojo reikalavimus, pasirinkti priemones, eksploatacinių skysčių keitimo darbų atlikimui ir pakeisti eksploatacinius skysčius.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		108
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Literatūra: 1. Įvairių sunkvežimių vartotojų vadovai, instrukcijos. 2. Įvairių priekabų (puspriekabių) ir jų komponentų vartotojų vadovai, instrukcijos. 3. Įvairių sunkvežimių komponentų vartotojų vadovai, instrukcijos. 4. Įrankių instrukcijos Mokymo įstaigoje turi būti šie metodiniai ištekliai: - vaizdinės mokymo priemonės; - dalinamoji medžiaga savarankiškiems darbams; - praktinio mokymo užduotys, klausimynai ir testai, konspektai, vartotojų		

	vadovai ir instrukcijos; Mokymo įstaigoje turi būti šie teoriniam ir praktiniam mokymui skirti materialieji ištekliai: - projekcinė įranga, skirta vaizdinėms mokymo priemonėms pateikti; - įvairūs variklių, greičių dėžių, tiltų maketai ar stendai, praktiniams darbams atlikti; - krovininių automobilių remonto, priežiūros įranga ir įrankiai; - priešgaisrinės saugos, pirmosios medicininės pagalbos priemonės ir higienos priemonės;
Mokytojų kvalifikacija	Modulį gali vesti transporto inžinerijos arba automobilių eksploatacijos ir remonto specializavimosi kryptį turintys darbuotojai, turintys ne žemesnį kaip aukštesnįjį išsilavinimą, ne mažesnę kaip pusės metų patirtį turintys krovininių automobilių serviso meistrai ar eksploatacijos inžinieriai, išklause Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą, bei turintys C kategorijos transporto priemonių vairavimo teises.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.4 Krovinių pakrovimas, iškrovimas bei tvirtinimas

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją saugiai pakrauti ir iškrauti, tvirtinti krovinį, užtikrinti krovinio saugumą gabenant.

Modulio pavadinimas	<i>Krovinių pakrovimas, iškrovimas bei tvirtinimas</i>		
Modulio kodas	3104102		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	6		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, iniciatyvumo ir verslumo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, komandinio darbo, kritinio mąstymo; profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Apibūdinti krovinių sampratą ir klasifikavimą.	Temos: 1. Bendros žinios apie krovinius. 2. Krovinių klasifikavimas pagal skirtingus požymius. 3. Krovinių klasifikavimas pagal jų vežimo ir saugojimo procesus. Užduotis/ys: Išanalizuoja krovinį pagal krovinių pervežimo požymius.	Paskaita Savarankiškas darbas. Užduočių sprendimas.	Patenkinamai Pateikti krovinių apibrėžimą bei išvardinti krovinių klasifikavimą. Gera Apibūdinti krovinius pagal krovinių pervežimo požymius, krovinių klasifikaciją. Puikiai Išnagrinėti krovinį pagal krovinių pervežimo požymius.
2. Paaiškinti krovinio apdorojimo operacijas atvežus/išvežus į/iš terminalą (-o).	Temos: 1. Kelių transporto terminalai. 2. Terminalo paskirtis. 3. Vežimų charakteristikų įtaka terminalams. 4. Terminalų eksploatacija ir įrengimas. Užduotis/ys:	Aiškinimas. Darbas grupėse. Savarankiškas darbas.	Patenkinamai Apibūdinti terminalo sąvoką, nurodyti terminalo paskirtį, trumpai užsiminta apie krovinio apdorojimo operacijas terminale. Gera Paaiškinti krovinio apdorojimo operacijas atvežus/išvežus į/iš terminalą (-o).

	1. Paaiškinti sąvoką „Terminalas“. 2. Paaiškinti sąvoką „Galutinis punktas“. 3. Kokias funkcijas turi atlikti terminalas? 4. Paaiškinti terminalų poreikį. 5. Kokie yra du terminalų tipai? 6. Paaiškinti principinę terminalo struktūros schemą. 7. Kaip klasifikuojamos terminalo techninės priemonės? 8. Paaiškinti krovinio apdorojimo operacijas atvežus į terminalą. 9. Paaiškinti krovinio apdorojimo operacijas išvežant iš terminalo.		Puikiai Išsamiai paaiškinti krovinio apdorojimo operacijas atvežus/išvežus į/iš terminalą (-o). Paaiškinti principinę terminalo struktūros schemą.
3. Apibūdinti unimodalinių, multimodalinių, intermodalinių vežimų esmę.	Temos: 1. Unimodaliniai vežimai. 2. Multimodalinių vežimų skiriamieji požymiai. 3. Multimodalinių vežimų privalumai. 4. Pagrindinės multimodalinių vežimų technologijos. 5. Multimodalinių vežimų teisinis aprūpinimas. 6. Intermodaliniai vežimai. 7. Intermodalinių vežimų privalumai ir trūkumai. Užduotis/ys: 1. Išvardinti Intermodalinių vežimų privalumai ir trūkumai. 2. Apibūdinti unimodalinių, multimodalinių, intermodalinių vežimų esmę. Paaiškinti teisinį aprūpinimą.	Paskaita. Savarankiškas darbas. Darbas drupėse. Minčių lietus. Voratinklis.	Patenkinamai Apibrėžti unimodaliniai, multimodaliniai, intermodaliniai vežimai. Gera Apibūdinti unimodalinių, multimodalinių, intermodalinių vežimų esmę. Puikiai Apibūdinti unimodalinių, multimodalinių, intermodalinių vežimų esmę. Paaiškinti teisinį aprūpinimą.

Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Atpažinti transportinį krovinių ženklumą, pagal taros, pakuočių rūšis.	Temos: 1. Transportinis krovinių ženklumas. 2. Tarptautinis krovinio ženklavimo standartas ISO 780:1997. Pakavimas. Krovinių ženklumas vaizdiniais ženklais. 3. Ženklavimo pavyzdžių nagrinėjimas Užduotis/ys: Atpažinti krovinio apdorojimo sąlygas pagal žyminčius ženklus.	Paskaita. Sąvokų žemėlapis. Pažintinis vizitas į įmonę.	Patenkinamai Paašškinti transportinio krovinių ženklavimo esmę. Gera Atpažinti transportinį krovinių ženklumą, pagal taros, pakuočių rūšis. Puikiai Parinkti transportinį krovinių ženklumą vaizdiniais ženklais remiantis tarptautiniu krovinio ženklavimo standartu.
2. Demonstruoti siuntų pakavimo, atpažinimo, krovinių svėrimo žinias praktikoje.	Temos: 1. Techninės priemonės krovinių masei ir tūriui matuoti. 2. Pakuočių ir padėklų tipai. 3. Transporto tara. 4. Krovinių pakavimas. 5. Markiravimas. Užduotis/ys: 1. Matuoti krovinių masę bei tūrį. 2. Aprašyti nagrinėjamo krovinio markiravimą, paminėti specialius ženklus, jei tokių reikia. 3. Apibūdinti pasirinktą krovinį, pasirinkti krovinio įpakavimą. 4. Išvardinti galimus krovinio įpakavimo variantus. 5. Demonstruoti siuntų pakavimo atpažinimo bei svėrimo žinias praktikoje. 6. Pakavimo atpažinimo ir krovinio	Paskaita. Pažintinis vizitas į įmonę. Praktinis darbas.	Patenkinamai Paašškinti krovinio įpakavimo būdus bei nurodyti priemones krovinių svėrimui. Gera Tikslingai parinkti krovinio siuntų pakavimo variantus. Apibūdinti krovinio markiravimą įvairiais atvejais. Puikiai Demonstruoti siuntų pakavimo atpažinimo, krovinio svėrimo kelių transporto priemonėse praktinius įgūdžius.

	svėrimo praktika darbo vietoje.		
3. Apskaičiuoti transporto priemonės ir junginio ašių apkrovas	Temos: 1. Transporto priemonės veikiančios jėgos. 2. Pavarų naudojimas atsižvelgiant į transporto priemonės apkrovą ir kelio profilį. 3. Maksimalūs leidžiami transporto priemonių matmenys, leidžiamos ašies apkrovos, leidžiamos bendrosios masės. Nestandartinių krovinių tvirtinimas ir gabenimas. 4. Transporto priemonės naudingosios apkrovos apskaičiavimas. Pratybos. 5. Apkrovų pasiskirstymas ir pasekmės dėl per didelės apkrovos. 6. Transporto priemonės stovumas ir svorio centras. Užduotis/ys: 1. Aprašyti transporto priemonės veikiančias jėgas. 2. Transporto priemonės naudingosios apkrovos apskaičiavimas. 3. Išvardinkite didžiausius leistinus kelių transporto priemonės gabaritus. 4. Išvardinkite didžiausias kelių transporto priemonių leistinas bendrąsias mases. 5. Išvardinkite didžiausias leistinas	Paskaita. Diskusija. Konkreto atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apskaičiuotos transporto priemonės ir junginio ašių apkrovos. Gera Apskaičiuotos transporto priemonės ir junginio ašių apkrovos, apibūdintos jėgos, veikiančios transporto priemonės. Puikiai Apskaičiuotos transporto priemonės ir junginio ašių apkrovos, apibūdintos jėgos, veikiančios transporto priemonės, paaiškintas nestandartinių krovinių tvirtinimas ir gabenimas.

	kelių transporto priemonės ašių apkrovas. 6. Išvardinkite, kokie dar papildomi reikalavimai yra taikomi kelių transporto priemonėms, vykdančioms tarptautinius pervežimus. 7. Nurodyti jėgas, veikiančias automobilį. 8. Apibūdinti automobilio aerodinamiką. 9. Išvardinti automobilio stabilumo požymius. 10. Nurodyti automobilio valdymo požymius. 11. Apibūdinti automobilio pravažumą. 12. Apibūdinti automobilio manevringumą.		
4. Parinkti transporto priemonės krovos darbus, įrangą, krovinių tvirtinimo įtaisus ir atlikti jų patikrinimą.	Temos 1. Pakuočių ir padėklų tipai. 2. Transporto tara, krovinių pakavimas, markiravimas. 3. Pagrindiniai krovinių, kuriuos būtina įtvirtinti, tipai. 4. Krovinių fiksavimo ir tvirtinimo būdai. Pratybos. 5. Tvirtinimo įtaisai ir jų patikrinimas. Pratybos. 6. Krovinių tvirtinimas: grėsmingos jėgos, kurių galima išvengti. 7. Krovos įranga ir jos naudojimas. 8. Krovinių dengimo būdai ir priemonės.	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Išvardinti tvirtinimo įtaisai ir jų patikrinimo eigą. Pagal pateikto krovinių apibūdinimą, parinkta krovinių įtvirtinimo įranga bei schematiškai pavaizduotas krovinių išdėstymas. Gerei Apibendrinti transporto priemonės krovos darbai, tvirtinimo įtaisai ir jų patikrinimas. Pagal pateikto krovinių charakteristiką, parinkta krovinių įtvirtinimo įranga, schematiškai pavaizduotas krovinių

	9. Krovinių išdėstymas transporto priemonėje. 10. Pakrovimo ir iškrovimo punktai kelių transporte. 11. Mechanizuotų krovimo darbų organizavimas. 12. Nestandartiniai kroviniai ir jų vežimas; 13. Krovininio transporto judėjimo apribojimai. Užduotis/ys: 1. Krovinių fiksavimas ir tvirtinimas. 2. Tvirtinimo įtaisų naudojimas ir jų patikrinimas. 3. Krovinio įtvirtinimas: a) charakterizuoti pasirinktą krovinį; b) parinkti krovinio įtvirtinimo įrangą; c) schematiškai pavaizduoti krovinio išdėstymą. 3. Praktika pakrovimo-iškrovimo darbo vietoje (imitacinėje) įmonėje. 4. Parinkti tinkamą transporto rūšį nestandartinių krovinių vežimui ir nurodyti šio pasirinkimo pagrindinius kriterijus. 5. Numatyti krovininio transporto judėjimo apribojimui, vežant nestandartinius krovinius.		išdėstymas bei paaiškintas krovinio fiksavimo ir tvirtinimo būdas. Puikiai Apibendrinti transporto priemonės krovos darbai, tvirtinimo įtaisai ir jų patikrinimas, išvardinti pagrindiniai krovinių, kuriuos būtina įtvirtinti, tipai. Pagal pateikto krovinio apibūdinimą parinkta krovinio įtvirtinimo įranga bei schematiškai pavaizduotas krovinio išdėstymas, paaiškinti krovinio fiksavimo, tvirtinimo bei krovos įrangos panaudojimo būdai.
5. Palyginti krovinių automobilius pagal tipus ir jų pritaikymą krovinių gabenimui.	Temos: 1. Transporto priemonės. 2. Transporto priemonių klasifikavimas. 3. Kroviniai	Pažintinis vizitas į transporto įmonę. Paskaita. Praktinis darbas.	Patenkinamai Apibūdinti krovininį automobilį pagal krovinių automobilių klasifikavimą bei rūšis. Gera

	automobiliai ir priekabos. 4. Transporto priemonių eksploatacinės savybės ir rodikliai. 5. Transporto priemonės krovumas. 6. Krovininio transporto judėjimo apribojimai. 7. Transporto priemonių parinkimą lemiantys veiksniai. 8. Transporto rūšies pasirinkimo Kotlerio matrica. Užduotis/ys: 1. Kaip klasifikuojami krovininiai automobiliai? 2. Apibūdinkite sąvoką „Bortinė platforma“. 3. Apibūdinkite sąvoką „Platforma be bortų“. 4. Apibūdinkite sąvoką „Savivarčiai kėbulai“. 5. Apibūdinkite sąvoką „Cisternos“. 6. Apibūdinkite sąvoką „Furgonas“. 7. Apibūdinkite sąvoką „Savikroviai automobiliai“. 8. Apibūdinkite sąvoką „Vilkikas“. 9. Apibūdinkite sąvoką „Priekaba“. 10. Apibūdinkite sąvoką „Puspriekabė“. 11. Apibūdinkite sąvoką „Autotraukinys“. 12. Kas yra eksploatacijos sąlygos? 13. Kas lemia transporto sąlygas? 14. Kas lemia kelių sąlygas? 15. Kas lemia klimato sąlygas?		Palyginti krovininius automobilius pagal krovininių automobilių klasifikavimą bei rūšis, jų technines charakteristikas. Puikiai Palyginti ir įvertinti, parinkti transporto priemonę pasirinktam maršrutui ir vežamam kroviniumi.
--	---	--	---

	16. Kas yra automobilio talpumas? 17. Kas yra lyginamasis automobilio įkrovumas? 18. Kas yra patogumas naudotis riedmenimis? 19. Kas yra pakrovimo aukštis? 20. Apibūdinti ir įvertinti krovinį automobilį pagal : rūšis (bortinė platforma; platforma be bortų; savivarčiai; cisternos; furgonai; vilkikai; priekabos; puspriekabės); 21. Apibūdinti pasirinktą krovininį automobilį pagal techninę charakteristiką: 22. Aprašyti kokia papildoma įranga yra įmontuota pasirinktame automobilyje, pvz. Skaitmeninis tachografas. 23. Charakterizuoti pasirinktą automobilį, išskirti pagrindinius aspektus, t.y. kas svarbu vairuotojui. 24. Parinkti transporto priemonę pasirinktam maršrutui ir vežamam kroviniai. 25. Parinkti transporto priemonę (vilkikas ir puspriekabė) ir ją apibūdinti. 26. Aprašyti šalių reikalavimus kelių transporto priemonėms, pagal pasirinktą maršrutą. 27. Parinkti tinkamą transporto rūšį ir nurodyti šio		
--	--	--	--

	pasirinkimo pagrindinius kriterijus. 28. Apibūdinti ir įvertinti krovininį automobilį pagal : krovininių automobilių klasifikavimą (ypač mažo įkrovumo; mažo įkrovumo; vidutinio įkrovumo; didelio įkrovumo; ypač didelio įkrovumo); 29. Aprašyti pasirinkto automobilio lestinas ašių apkrovas;		
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		114
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		12
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		30
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		162
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: 1. Transporto infrastruktūra : vadovėlis / Adolfas Baublys, Aidas Vasilis Vasiliauskas ; Vilniaus Gedimino technikos universitetas Vilnius : Technika, 2011 (Vilnius : Lodvila) 302, [1] p. : iliustr. ; 25 cm; 2. Krovinių vežimai / A. Baublys ; Vilniaus Gedimino technikos universitetas 2-asis leid. Vilnius : Technika, 2002 (Vilnius : Baltijos kopija) 431, [1] p. : iliustr. ; 21 cm; 3. Keleivių ir krovininių vežimai kelių transportu : vadovėlis transporto specialybės studentams ir transporto verslininkams / Adolfas Baublys ; Vilniaus technikos universitetas 2-asis pakart. leid. Vilnius : Technika, 1995 171 p. : iliustr.; 4. Krovinių vežimai geležinkelių, vandens ir oro transportu / Adolfas Baublys ; Vilniaus technikos universitetas Vilnius : Technika, 1995 (Vilnius : VTU sp.) 381 p. : iliustr 5. Matiukas, A. Krovinių vežimų automobiliais organizavimo technologija. Vilnius: VATM, 2002; 6. Jutkevičius, D. ir kiti. Kėlimo įrenginiai. Vilnius: Studijos, 1992; 7. European Commission, Directorate-General for Research. Design method for steel structures in marine environment including the corrosion behaviour. Catalogue number KI-NA-22433-EN-S, 2007; 8. Spruogis, B. Pakrovimo iškrovimo įrenginiai bei mašinos. Vilnius: Technika, 1993; 9. Jutkevičius, D. ir kiti. Kėlimo mašinų eksploatavimas. Vilnius: Mokslas, 1989 Teisės aktai: 1. Tarptautinis krovinio ženklavimo standartas ISO 780:1997. Pakavimas. Krovinių ženklavimas vaizdiniais ženklais. 2. Susitarimas dėl mechaninių transporto priemonių įrengimų ir mazgų bendrų sąlygų oficialaus patvirtinimo ir pripažinimo tarpusavyje“		

	3. JTO Konvencija apie kelių eismą. 4. SNO Konvencija apie tarptautinius multimodalinius krovinių vežimus 5. Europos susitarimas apie svarbiausius multimodalinių vežimų linijas ir atitinkamus objektus. 6. Transporto priemonių klasifikavimas ir kodavimas, 1999. 7. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro Įsakymas “Dėl maksimalių leidžiamų transporto priemonių matmenų, leidžiamų ašies (ašių) apkrovų, leidžiamos bendrosios masės patvirtinimo, 2002. 8. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro Įsakymas “Dėl sertifikatų išdavimo “ŽALIEMS”, “ŽALESNIEMS IR SAUGIEMS” bei “EURO 3 SAUGIEMS” sunkvežimiams, vykdančiams tarptautinius krovinių vežimus, ir jų velkamoms priekaboms, 2001. 9. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro Įsakymas “ Dėl techninių reikalavimų naudojamoms kelių transporto priemonėms” 2003. 10. ES krovinių tvirtinimo gairės: http://ec.europa.eu/transport/road_safety/vehicles/doc/cargo_securing_guidelines_en.pdf 11. ES direktyva 2002/7/EB, kuria iš dalies keičiama direktyva dėl kelių transporto priemonių didžiausių leistinų matmenų ir svorio http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0007:EN:HTML 12. ES direktyva 96/53/EB dėl kelių transporto priemonių didžiausių leistinų matmenų ir svorio http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0053:LT:NOT 13. ES nestandartinių krovinių vežimo gairės: http://ec.europa.eu/transport/road_safety/vehicles/doc/abnormal_transport_guidelines_en.pdf 14. http://www.krone-trailer.com/fileadmin/contentmedia/pdf/prospekte/katalog_en.pdf
	Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga. 2. Multimedija- projektorius. 3. Kompiuteriai. 4. Programinė įranga – operacinė sistema Windows XP ir biuro programinė įranga, Microsoft Office 2007, interneto prieiga. 5. Puspriekabė. 6. Krovinių tvirtinimo diržai. 7. Krovimo technika. 8. Transporto tara. 9. Pakuotės. 10. Padėklai. 11. Krovinių ženklavimo vaizdiniai ženklai.
	Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Rašymo lenta.

Mokytojų kvalifikacija	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklausių pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą. Darbo patirtis krovinių pakrovimo ir iškrovimo, tvirtinimo darbų sferoje.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.5 Saugus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimą

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją saugiai, tausojant aplinką, vairuoti transporto priemonę bei transporto priemonių junginį įvairiomis eismo sąlygomis.

Modulio pavadinimas	<i>Saugus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimą</i>		
Modulio kodas	3104103		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	6		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, kritinio mąstymo, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Paaiškinti ekologiško (ekonomiško) transporto priemonės vairavimo veiksniai.	Temos 1. Santykinių efektyviųjų degalų sąnaudų samprata, charakteristikos. 2. Variklio optimalus sukimosi momento išnaudojimas, įsibėgėjimas, teisingai pasirenkant pavaras, tolygaus greičio palaikymo režimas. 3. Pavarų optimalaus pasirinkimo specifiškai prieš įkalnę, įkalnėje, prieš nuokalnę, nuokalnėje. 4. Automobilio inercijos išnaudojimas, aplinkos veiksnių prognozavimas. 5. Oro pasipriešinimo koeficientas, pasipriešinimas riedėjimui, oro pasipriešinimo jėga, greičio įtaka pasipriešinimo jėgai, techninės priemonės	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Išvardinti ekologiško (ekonomiško) transporto priemonės vairavimo veiksniai. Gera Paaiškinti ekologiško (ekonomiško) transporto priemonės vairavimo veiksniai. Puikiai Paaiškinti ekologiško (ekonomiško) transporto priemonės vairavimo veiksniai, Euro 3, 4, 5, 6 standartų reikalavimai.

	šias jėgas mažinti. Padangų oro slėgio reikšmė. 6. Išmetamųjų dujų toksiškumas, Euro 3, 4, 5, 6 standartų reikalavimai. 7. Kietųjų dalelių filtrai, EGR vožtuvo sistema, atrankinė katalitinė redukcija, karbamido tirpalai. 8. Automobilinių variklių degalų cheminė, frakcinė ir elementinė sudėtis. Biodegalai. Priedai degalams. Užduotis/ys: 1. Aprašyti santykinų efektyviųjų degalų sąnaudų sampratą, charakteristikas. 2. Referuoti variklio optimalaus sukimosi momento išnaudojimą, įbėgėjimą, teisingai pasirenkant pavaras, tolygaus greičio palaikymo režimą. 3. Pristatyti pavarų optimalaus pasirinkimo specifiką prieš įkalnę, įkalnėje, prieš nuokalnę, nuokalnėje, automobilio inercijos išnaudojimą.		
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Atlikti kelių eismo taisyklių C, CE kategorijos vairuotojo žinių vertinimo testą.	Temos 1. Kelių eismo taisyklės. Užduotis/ys: 1. KET testų sprendimas.	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Per skirtą laiką teisingai atsakyta į ne mažiau kaip 80 proc. klausimų. Gerai Per skirtą laiką teisingai atsakyta ne mažiau kaip 90 proc.

			klausimų. Puikiai Per skirtą laiką teisingai atsakyta ne mažiau kaip į 100 proc. klausimų.
2. Demonstruoti C, CE kategorijos motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžius ir gebėjimus.	Temos 1. C, CE kategorijos motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų demonstravimas. Užduotis/ys: 1. Pasirengti važiuoti saugiai. 2. Papildomi valdymo įtaisai: sureguliuoti ir naudotis visais papildomais transporto priemonės valdymo įtaisais, kiek to reikia saugiam vairavimo užtikrinimui. 3. Sankabos valdymas: valdyti sankabą, važiavimo sąlygas atitinkamu būdu, kuris užtikrintų sklandų pavarų perjungimą ir galios perdavimą varantiesiems ratams, be reikalo neužgesinti variklio. 4. Akceleratoriaus valdymas: sklandžiai valdyti akceleratoriaus paminą arba motociklo kuro padavimo reguliatorių (droselį). 5. Pavaros pasirinkimas: tinkamai pasirinkti ir naudotis visomis pavaramis pagal transporto priemonės greitį ir jos techninius duomenis bei eismo sąlygas. 6. Vairo valdymas: valdyti vairą saugiai ir nenukrypstant laikytis	Atvejo analizė Praktinės užduotys	Patenkinamai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis, nepadarius nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau aštuonių nekritinių klaidų. Gerai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis nepadarius nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau keturių nekritinių klaidų. Puikiai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis nepadarius nei vienos kritinės klaidos, bendrosios kritinės klaidos bei nekritinės klaidos.

	pasirinktos trajektorijos visomis eismo sąlygomis. Sukti vairą tinkamu būdu. 7. Tinkamai stabdyti. 8. Padėties pasirinkimas važiuojamojoje dalyje. 9. Padėties pasirinkimas manevruojant. 10. Padėties pasirinkimas sukant į dešinę: įvairiose posūkių į dešinę situacijose pasirinkti ir išlaikyti tinkamą padėtį privažiuojant, sukant ir išvažiuojant iš posūkio. 11. Padėties pasirinkimas sukant į kairę: įvairiose posūkių į kairę situacijose pasirinkti ir išlaikyti tinkamą padėtį privažiuojant, sukant ir išvažiuojant iš posūkio. 12. Situacijos stebėjimas ir žvalgymas. 13. Veidrodžių naudojimas. 14. Įspėjamųjų signalų naudojimas. 15. Eismo pavojų įvertinimas. 16. Sprendimų priėmimas. 17. Saugaus atstumo pasirinkimas. 18. Greičio pasirinkimas. 19. Eismo reguliavimo signalų, kelio ženklų ir kelių ženklinimo reikalavimų vykdymas. 20. Įvažiuoti atbuline eiga į pakrovimo platformą / rampą		
--	---	--	--

	imituojančius vartus. 21. Važiuoti ir tiksliai sustoti nurodytoje vietoje. 22. Nuvažiuoti tiesiai atbulomis neišvažiuojant iš eismo juostos. 23. Atsižvelgus į priekabos konstrukcinius ypatumus ir tinkamą seką atlikti visus reikiamus veiksmus, saugiai: atkabinti priekabą, pastatyti vilkiką greta priekabos, važiuoti atgal ir ne daugiau, kaip vieną kartą išlipus apsižvalgyti, prikabinti priekabą.		
3. Ekonomiškai vairuoti transporto priemonę.	Temos 1. Transporto priemonės ekonomiškasis vairavimas. Užduotis/ys: 1. Pristatyti pagrindinius ekonomišką transporto priemonės eksploatavimo metodus ir suvokti svarbą saugiam eismui ir aplinkai. 2. Vertinti savo vairavimo ekonomiškumą. 3. Vairavimo įgūdžių tobulinimas važiuojant įvairiais keliais (gatvėmis), siekiant ekonomišką važiavimą pagal nustatytą maršrutą nuo stovėjimo iki tikslinės vietos.	Konkreto atvejo analizė. Praktinės užduotys. Vairavimas simulatoriuje.	Patenkinamai Transporto priemonė vairuojama ekonomiškai. Gerai Transporto priemonė vairuojama ekonomiškai, pristatyti pagrindiniai ekonomišką transporto priemonės eksploatavimo metodai. Puikiai Transporto priemonė vairuojama ekonomiškai, pristatyti pagrindiniai ekonomišką transporto priemonės eksploatavimo metodai, įvertintas savo vairavimo ekonomiškumas.
4. Apskaičiuoti krovinio vežimo sąnaudas.	Temos: 1. Krovinių vežimo kelių transportu	Paskaita. Diskusija. Konkreto atvejo	Patenkinamai Apskaičiuotos krovinio vežimo sąnaudos.

	ekonominiai ypatumai ir rinka. 2. Krovinių vežimo kelių transportu palyginimas su jų vežimu kitomis transporto rūšimis. 3. Krovinių vežimas už atlygį arba savo sąskaita. 4. Krovinių vežėjų veiklos organizavimas. Krovinių draudimas. 5. Skystų krovinių bei medienos ir gyvūnų vežimas. 6. Krovinių vežimo sektoriaus pokyčiai. 7. Vežimas geležinkelių, kelių ir jūrų transportu. 8. Krovinių vežimo būdai ir optimalaus maršruto parinkimas. Navigacinės sistemos. 9. Subrangos sutarčių sudarymas. 10. Transporto terminalai. 11. Krovinių vežimo ekonominis pagrindimas, išlaidų ir sąnaudų nustatymas. Užduotis/ys: 1. Krovinių vežimo išlaidų ir sąnaudų nustatymas.	analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Gerai Apskaičiuotos krovinių vežimo sąnaudos, paaiškinti krovinių vežimo kelių transportu ekonominiai ypatumai. Puikiai Apskaičiuotos krovinių vežimo sąnaudos, paaiškinti krovinių vežimo kelių transportu ekonominiai ypatumai, krovinių vežimas kelių transportu palygintas su jų vežimu kitomis transporto rūšimis.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		114
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		12
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		30
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		162
Materialieji ištekliai	Žodinės mokymo priemonės: 1. Giedra K., Kirka A., Slavinskas S. Automobiliai. Kaunas, 2002. 2. Giedra K., Valatka A. Mano automobilis. Kaunas, 2000. 3. Lietuvos Žemės Ūkio Universitetas. Eismo saugumo pagrindai. Kaunas-Akademija. 1997. 4. Zasada S. Saugus greitis. Autos klubas, 2008. 5. Žekonis J. Automobilio priežiūra. Asveja, 2006. 6. Kelių eismo taisyklės.		

	7. Vilkikų gamintojų naudotojo vadovai ir instrukcijos. Techninės mokymo priemonės: 1. Projekcinė įranga, skirta vaizdinėms mokymo priemonėms pateikti; 2. Kompiuterinė įranga su internetine prieiga. 3. Skaitmeninio tachografo veikimo stendas arba kompiuterinė programa; 4. C kategorijos automobiliai ir/arba CE kategorijos junginiai. 5. Sunkvežimių vairavimo simulatoriaus. Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Lenta. 5. Vairavimo mokymo aikštelė.
Mokytojų kvalifikacija	Profesijos mokytoju, vykdant teorinį mokymą, gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis: - ne mažesnę kaip trejų metų darbo, susijusio su kelių transportu ar vairuotojų mokymu, patirtį arba turintis tarptautinės kelių transporto sąjungos (IRU) kvalifikaciją patvirtinančią pažymėjimą pagal šios profesinio mokymo programos turinį; - C kategorijos transporto priemonių vairavimo teises; - pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaustytų pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą. PASTABA : - atskiras programos temas gali mokyti atitinkamų specialybių profesijos mokytojai, turintys ne žemesnį kaip šių specialybių aukštąjį išsilavinimą, išklausę Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą bei ne mažesnę kaip trejų metų šios srities darbo patirtį. Profesijos mokytojas vykdantis praktinį mokymą turi turėti: - ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą ir profesinę kvalifikaciją, susijusią su automobilių transportu; - ne mažesnę kaip trejų metų darbo, susijusio su vairuotojų mokymu, patirtį; - C, CE kategorijų transporto priemonių vairavimo teises ir šių kategorijų ne mažesnę kaip trejų metų vairavimo patirtį; - Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos išduotą specialių kursų baigimo liudijimą, patvirtinantį teisę dirbti vairavimo instruktoriumi.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.6 Pavojingos situacijos kelyje

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją numatyti pavoingas situacijas kelyje.

Modulio pavadinimas	<i>Pavojingos situacijos kelyje</i>		
Modulio kodas	3104104		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, kritinio mąstymo.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai
<i>Kognityviniai mokymosi rezultatai:</i>			
1. Apžvelgti riziką kurią kelia eismas, nelaimingus atsitikimus bei elgesį įvykus avarinei situacijai.	Temos: 1. Rizika, kurią kelia eismas. 2. Kaimyninių valstybių Kelių eismo taisyklių ypatumai (pvz. tramvajų eismas, esminiai kitų šalių Kelių eismo taisyklių skirtumai ir kt.). 3. Kairiapusio eismo ypatumai. 4. Eismas tuneliuose. 5. Kelių eismo nelaimių priežastys. 6. Ratų grandinių paskirtis, uždėjimas. 7. Nelaimingi atsitikimai, atsirandantys kelių eismo sektoriuje. Materialinės ir finansinės pasekmės. 8. Avarinės situacijos įvertinimas ir elgesys. 9. Pagalbos iškviatimas, pirmosios pagalbos suteikimas nukentėjusiesiems. 10. Veiksmai kilus gaisrui, atsakymas į	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apžvelgta rizika, kurią kelia eismas, nelaimingi atsitikimai bei elgesys, įvykus avarinei situacijai. Gera Apžvelgta rizika, kurią kelia eismas, nelaimingi atsitikimai bei elgesys, įvykus avarinei situacijai, paaiškinti kaimyninių valstybių Kelių eismo taisyklių ypatumai. Puikiai Apžvelgta riziką kurią kelia eismas, nelaimingi atsitikimai bei elgesys įvykus avarinei situacijai, paaiškinti kaimyninių valstybių Kelių eismo taisyklių ypatumai, išdėstytas ratų grandinių paskirtis, uždėjimas.

	smurtą. Užduotis/ys: 1. Išdėstyti kelių eismo nelaimių priežastis. 2. Aprašyti nelaimingus atsitikimus, atsirandančius kelių eismo sektoriuje. 3. Avarijos ataskaitų rengimas. 4. Pademonstruoti ratų grandinių uždėjimą.		
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Atlikti C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotį simulatoriuje.	Temos: 1. Vairavimas simulatoriuje. Užduotis/ys: 1. Vairavimas greitekelyje, serpantiniuose. 2. Vairavimas užmiestyje. 3 Vairavimas mieste. 4. Vairavimas kalnuose. 5. Manevravimas. 6. Avarinės situacijos. 7. Ekonamiškas vairavimas.	Vairavimas simulatoriuje. Konkretaus atvejo analizė.	Patenkinamai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis simulatoriuje nepadarus nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau aštuonių nekritinių klaidų. Gera Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis simulatoriuje nepadarus nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau keturių nekritinių klaidų. Puikiai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis simulatoriuje nepadarus nei vienos kritinės klaidos, bendrosios kritinės klaidos, bei nekritinės klaidos.

2. Atlikti C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotį specialioje aikštelėje.	Temos 1. Praktinis vairavimas specialioje aikštelėje. Užduotis/ys: 1. Taisyklingas įsėdimas į transporto priemonę. Valdymo mechanizmų, signalizacijos, kontrolės, informacijos ir matavimo prietaisų išdėstymas, paskirtis, naudojimas, rodmenų suvokimas. Tachografo paruošimas darbui. 2. Variklio užvedimas, pajudėjimas, važiavimo pradžia, pavarų perjungimas, stabdymas, sustabdymas nustatytoje vietoje. Pakrovimo bei krovinio tvirtinimo įrangos pasirinkimas pagal pateiktą krovinį ir jos patikrinimas. Saugus ir taisyklingas krovinio pakrovimas ir tvirtinimas, iškrovimas. 3. Važiavimas tiesiai sausa ir slidžia danga. Stabdymas ant slidžios dangos, apvažiuojant kliūtį. Stabdymas važiuojant vienos pusės ratais slidžia danga, kitos pusės – sausa. Transporto priemonės valdymas atsiradus šoniniam slydimui. Pajudėjimas įkalnėje sausa ir slidžia danga. Važiavimas nuokalne ir posūkyje sausa ir slidžia danga. Stabdymas nuokalnėje	Paskaita. Konkreto atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis nepadarius nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau aštuonių nekritinių klaidų. Gera Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis nepadarius nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau keturių nekritinių klaidų. Puikiai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis nepadarius nei vienos kritinės klaidos, bendrosios kritinės klaidos bei nekritinės klaidos.
--	---	---	--

	sausa ir slidžia danga.		
3. Atlikti C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotį keliuose.	Temos 1. Praktinis vairavimas keliuose. Užduotis/ys: 1. Racionalus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimas dieną ir tamsiu paros metu (pagal galimybes) ne gyvenvietėje, keliuose su įkalnėmis ir nuokalnėmis, viena ir keliomis eismo juostomis važiavimo kryptimi, staigiais posūkiais, skirtingomis kelio dangomis. 2. Racionalus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimas dieną ir tamsiu paros metu (pagal galimybes) gyvenvietėje, kurioje yra įkalnės ir nuokalnės, viena ir kelios eismo juostos važiavimo kryptimi ir neintensyvus eismas. 3. Racionalus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimas, vadovaujantis navigacijos prietaisu, dieną ir tamsiu paros metu (pagal galimybes) gyvenvietėje, kurioje yra įkalnės ir nuokalnės, viena ir kelios eismo juostos važiavimo kryptimi, nereguliuojamos ir reguliuojamos sankryžos, vykstant į	Paskaita Konkreto atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis, nepadarius nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau aštuonių nekritinių klaidų. Gera Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis nepadarius nei vienos kritinės klaidos arba bendrosios kritinės klaidos, bei ne daugiau keturių nekritinių klaidų. Puikiai Atlikta C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotis, nepadarius nei vienos kritinės klaidos, bendrosios kritinės klaidos bei nekritinės klaidos.

	du ar daugiau nurodytus punktus.		
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		108
Materialieji ištekliai	Žodinės mokymo priemonės: 1. Kaimyninių valstybių Kelių eismo taisyklės. 2. Vilkikų gamintojų naudotojo vadovai ir instrukcijos. 3. Pirmosios pagalbos suteikimo nukentėjusiajam instrukcija.		
	Techninės mokymo priemonės: 1. Projekcinė įranga, skirta vaizdinėms mokymo priemonėms pateikti; 2. Kompiuterinė įranga su internetine prieiga; 3. Skaitmeninio tachografo veikimo stendas arba kompiuterinė programa; 4. C kategorijos automobiliai ir/arba CE kategorijos junginiai. 5. Sunkvežimių vairavimo simulatoriaus. 6. Ratų grandinės.		
	Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Lenta. 5. Speciali vairavimo aikštelė.		
Mokytojų kvalifikacija	Profesijos mokytoju, vykdant teorinį mokymą, gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis: - ne mažesnę kaip trejų metų darbo, susijusio su kelių transportu ar vairuotojų mokymu, patirtį arba turintis tarptautinės kelių transporto sąjungos (IRU) kvalifikaciją patvirtinančią pažymėjimą pagal šios profesinio mokymo programos turinį; - C kategorijos transporto priemonių vairavimo teises; - pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaustytų pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą. PASTABA : - atskiras programos temas gali mokyti atitinkamų specialybių profesijos mokytojai, turintys ne žemesnį kaip šių specialybių aukštąjį išsilavinimą, išklausę Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pedagoginių ir psichologinių žinių kursą bei ne mažesnę kaip trejų metų šios srities darbo patirtį. Profesijos mokytojas vykdantis praktinį mokymą turi turėti: - ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą ir profesinę kvalifikaciją, susijusią su automobilių transportu; - ne mažesnę kaip trejų metų darbo, susijusio su vairuotojų mokymu, patirtį;		

	- C, CE kategorijų transporto priemonių vairavimo teisę ir šių kategorijų ne mažesnę kaip trejų metų vairavimo patirtį; - Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos išduotą specialių kursų baigimo liudijimą, patvirtinantį teisę dirbti vairavimo instruktoriumi.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.7 Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją numatyti netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmes.

Modulio pavadinimas	<i>Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės</i>		
Modulio kodas	3104106		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Apžvelgti vairuotojų teises ir pareigas, susietas su kelių transportu.	Temos: 1. Darbo sutartis. 2. Darbo ir poilsio laikas. 3. Darbo užmokestis. 4. Materialinė atsakomybė. 5. Darbuotojų sauga ir sveikata. 6. Darbo ginčiai. Užduotis/ys: 1. Aprašyti vairuotojų teises ir pareigas pagal LR Darbo kodeksą. 2. Aprašyti vairuotojų teises ir pareigas pagal LR darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą. 3. Aprašyti vairuotojų teises ir pareigas pagal LR kelių transporto kodeksą.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Išvardintos vairuotojų teisės ir pareigos susietos su kelių transportu. Gerais: Apibūdintos vairuotojų teisės ir pareigos, susietos su kelių transportu bei išvardinti atitinkami dokumentai . Puikiai: Apibūdintos vairuotojų teisės ir pareigos, susietos su kelių transportu, išvardinti atitinkami dokumentai bei pateikti pavyzdžiai.
2. Apibūdinti darbo organizavimą, komercinės ir	Temos: 1. Darbo sutarties turinys ir jos	Paskaita Diskusija. Darbas poromis.	Patenkinamai: Išvardintos komercinės ir finansinės veiklos

finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmės.	sudarymas. 2. Darbo sutarčių rūšys. 3. Darbo sutarties vykdymas. 4. Darbo sutarties pasibaigimas. 5. Materialinės atsakomybės sutartys, komercinių paslapčių saugojimas. 6. Atsakomybės ribos pagal LR ATPK ir LR BK už komercinės ir finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmes. Užduotis/ys: 1. Pagal pateiktą LR ATPK ar LR BK straipsnį nustatyti atsakomybės ribas už komercinės ir finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmes.	Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	netinkamų veiksmų pasekmės. Geraai: Apibūdintos komercinės ir finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmės. Puikiai: Apibūdintos komercinės ir finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmės bei pateikti pavyzdžiai.
3. Apibendrinti nusikalstamumo, nelegalių migrantų gabenimo ir kontrabandinių prekių vežimo užkirtimą, prevencines priemones, pasekmes vairuotojui ir vežėjui.	Temos: 1. Valstybių sienų kirtimo tvarka. 2. Nusikalstamumo, nelegalių migrantų gabenimo ir kontrabandinių prekių vežimo užkirtimas, prevencinės priemonės, pasekmės vairuotojui ir vežėjui. 3. Vežėjo ir vairuotojo atsakomybę reglamentuojantys teisės aktai. Teisinis vežimų reguliavimas ne EB šalyse. Užduotys: Aprašyti ir apibūdinti: a) valstybių sienų kirtimo tvarką; b) muitiniam patikrinimui	Paskaita Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Apibūdinta krovinių pateikimo muitiniam patikrinimui tvarka. Geraai: Apibūdinta krovinių pateikimo muitiniam patikrinimui tvarka bei išvardinti reikalingi dokumentai. Puikiai: Apibūdinta krovinių pateikimo muitiniam patikrinimui tvarka, išvardinti reikalingi dokumentai bei paaiškinta vežėjo atsakomybė.

	reikalingą dokumentaciją; c) vežėjo ir vairuotojo administracinę ir baudžiamąją atsakomybę.		
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Apibrėžti atsakomybės ribas už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą.	Temos: 1. Atsakomybės ribos pagal LR ATPK 142 ⁵ straipsnio 6 dalies už nustatytos vairavimo be pertraukos trukmės arba kasdienio vairavimo trukmės viršijimą. 2. Atsakomybės ribos pagal LR ATPK 142 ⁶ straipsnio 5 dalies už nustatytos kasdienio poilsio trukmės pažeidimą. 3. Atsakomybės ribos pagal LR ATPK 142 ⁷ straipsnio 4 dalies už nustatyto vairavimo laiko viršijimą. 4. Atsakomybės ribos pagal LR ATPK 142 ⁸ straipsnio 1–6 dalių už važiavimą maršrutais su neįrengtu, neveikiančiu ar neatitinkančiu nustatytų reikalavimų tachografu, šio prietaiso rodmenų ir registracijos lapų arba vairuotojo kortelės netinkamų naudojimų ir klastojimų, kitų vairavimo ir poilsio režimo reikalavimų pažeidimą. 5. Atsakomybės ribos pagal LR ATPK 142 ⁹ straipsnis už privalomų tachografo registracijos lapų ir (ar) duomenų, perkeltų iš skaitmeninio	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Išvardinta atsakomybės ribos už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą Gera: Apibūdinta atsakomybės ribos už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą Puikiai: Apibūdinta atsakomybės ribos už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą bei pateikti pavyzdžiai.

	tachografo ir (ar) vairuotojo kortelės, nesaugojimą nustatytą laiką įmonėje arba vairavimo ir poilsio režimo nesilaikymą įmonėje. Užduotis/ys: 1. Pagal pateiktą LR ATPK straipsnį nustatyti atsakomybės ribas už vairuotojo darbo ir poilsio režimų pažeidimą.		
2. Paašškinti riziką, kurią gali sukelti netinkamas transporto priemonės pakrovimas ir iškrovimas.	Temos: 1. Krovinių fiksavimo ir tvirtinimo būdai. 2. Krovinių tvirtinimo įranga. Užduotis/ys: 1. Krovinio įtvirtinimas: a) charakterizuoti pasirinktą krovinį; b) parinkti krovinio įtvirtinimo įrangą; c) schematiškai pavaizduoti krovinio išdėstymą.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Pagal pateikto krovinio charakteristiką parinkta krovinio įtvirtinimo įranga bei schematiškai pavaizduotas krovinio išdėstymas. Gera: Pagal pateikto krovinio charakteristiką parinkta krovinio įtvirtinimo įranga, schematiškai pavaizduotas krovinio išdėstymas bei paašškintas krovinio fiksavimo ir tvirtinimo būdas. Puikiai: Pagal pateikto krovinio charakteristiką parinkta krovinio įtvirtinimo įranga bei schematiškai pavaizduotas krovinio išdėstymas, paašškinti krovinio fiksavimo, tvirtinimo bei krovos įrangos panaudojimo būdai.
3. Aptarti vairuotojo ir vežėjo atsakomybę už muitinės nustatytų reikalavimų	Temos: 1 LR BK 199 straipsnis. Muitinės apgaulė.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse.	Patenkinamai: Išvardinta atsakomybės ribos už muitinės nustatytų reikalavimų

nevykdymą.	2. LR BK 227 straipsnio 3 dalis. Papirkimas. 3. LR ATPK 208 straipsnis. Muitinės pareigūno teisėtų reikalavimų nevykdymas. 4. LR ATPK 209 straipsnis. Muitinės prižiūrimų prekių muitinio tikrinimo vietų tvarkos pažeidimas. 5. LR ATPK 209¹ straipsnis. Muitinio tikrinimo tvarkos pažeidimas. 6. LR ATPK 209⁵ straipsnis. Muitinės pareigūno uždėtų plombų, spaudų ir kitų žymų padirbimas, nuplėšimas, sugadinimas ar praradimas. Užduotis/ys: 1. Pagal pateiktą LR ATPK ar LR BK straipsnį nustatyti atsakomybės ribas už vairuotojo ir vežėjo muitinės nustatytų reikalavimų nevykdymą.	Praktinės užduotys.	nevykdymą. Gera: Apibūdinta atsakomybės ribos už muitinės nustatytų reikalavimų nevykdymą. Puikiai: Apibūdinta atsakomybės ribos už muitinės nustatytų reikalavimų nevykdymą bei pateikti pavyzdžiai.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		108
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: Teisės aktai: 1. LR Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo ĮSTATYMAS 2002 m. birželio 4 d. Nr. IX-926 Vilnius http://www3.lrs.lt/pls/inter3/oldsearch.preps2?Condition1=169334&Condition2=		

	2. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Žin., 2000, Nr. 74-2262) http://www.infolex.lt/ta/100228 3. VISIŠKOS MATERIALINĖS ATSAKOMYBĖS SUTARTIS http://rekvizitai.vz.lt/dokumentu-pavyzdziai/materialines-atsakomybes-sutartis/ 4. BENDROSIOS GAISRINĖS SAUGOS TAISYKLĖS (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. liepos 27 d. įsakymo Nr. 1-223 redakcija) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=379704&p_query=&p_tr2= 5. LR kelių transporto KODEKSAS 1996 m. lapkričio 19 d. Nr. I-1628 Vilnius http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=268606 6. KELIŲ TRANSPORTO VEIKLOS LICENCIJAVIMO TAISYKLĖS Patvirtinta LR Vyriausybės 2011 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. 1434 7. Krovinių, vežamų kelių transporto priemonėmis, išdėstymo ir tvirtinimo taisyklės Patvirtinta LR susisiekimo ministro 2008 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 3-56. 8. LR DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮSTATYMAS 2003 m. liepos 1 d. Nr. IX-1672 Vilnius (Žin., 2003, Nr. 70-3170) 9. TARYBOS REGLAMENTAS (EEB) Nr. 2913/92 1992 m. spalio 12 d. nustatantis kodeksą http://www.cust.lt/web/guest/689 10. LR ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ KODEKSAS, Kodeksas skelbtas: Žin., 1985, Nr. 1-1 http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=325275 11. LR BAUDŽIAMASIS KODEKSAS, Patvirtintas 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968 http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=111555 12. Administracinė atsakomybė už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą http://www.tp.cargo.lt/content.php?art_id=1935
	Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga. 2. Multimedija - projektorius. 3. Kompiuteriai.
	Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Lenta.
Mokytojų kvalifikacija	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis: - pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklausių pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.8 Darbo ir poilsio režimai

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją laikytis darbo ir poilsio režimo.

Modulio pavadinimas	<i>Darbo ir poilsio režimai</i>		
Modulio kodas	3104107		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, tvarios plėtros palaikymo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Apibūdinti teisės aktus, nustatančius vairuotojų darbo ir poilsio režimus.	Temos: 1. Europos šalių susitarimas dėl kelių transporto priemonių ekipažų, važinėjančių tarptautiniais maršrutais, darbo (AETR). 2. 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 „Dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo“. 3. Vairavimo ir poilsio režimas nustatytas reglamentu (EB) 561/2006. 4. Vairavimo ir poilsio režimas nustatytas AETR reikalavimais. 5. kirtumai lyginant reglamento (EB) 561/2006 ir AETR nuostatas. Užduotis/ys: 1. Pristatyti teisės aktus nustatančius vairuotojų darbo ir poilsio režimus.	Paskaita Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibūdinti teisės aktai, nustatantys vairuotojų darbo ir poilsio režimus. Gera Apibūdinti teisės aktai, nustatantys vairuotojų darbo ir poilsio režimus, paaiškintos pagrindinės sąvokos. Puikiai Apibūdinti teisės aktai, nustatantys vairuotojų darbo ir poilsio režimus, paaiškintos pagrindinės sąvokos, nurodytas vairavimo ir poilsio režimas.

	2. Parengti naudojamų sąvokų žodynėlį. 3. Palyginti vairavimo ir poilsio režimo skirtumus.		
2. Apibrėžti asmeninę ir darbo vietos higieną, apsaugą.	Temos: 1. Asmens higiena. (Oda. Odos priežiūra. Prakaitavimas. Intymių kūno vietų priežiūra. Plaukų priežiūra. Rankų priežiūra. Kojų priežiūra. Burnos higiena). 2. Automobilio vairuotojo saugos ir sveikatos instrukcija. Užduotis/ys: 1. Pristatyti odos priežiūrą. 2. Pristatyti intymių kūno vietų priežiūrą. 3. Pristatyti plaukų priežiūrą. 4. Pristatyti rankų priežiūrą. 5. Pristatyti kojų priežiūrą. 6. Pristatyti burnos higieną.	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibrėžta asmeninė higiena. Gerei Apibrėžta asmeninė ir darbo vietos higiena. Puikiai Apibrėžta asmeninė ir darbo vietos higiena, apsauga.
3. Aptarti sveikatos būklės profilaktiką.	Temos: 1. Stuburo ir dubens ligos. 2. Padidėjusi emocinė įtampa. 3. Skrandžio ir žarnyno ligos. 4. Profilaktiniai sveikatos tikrinimai. 5. Efektyvios mankštos pagrindai. 6. Savimasažas. 7. Rizika, kylanti dėl vairuotojo darbų sąlygų. 8. Vairuotojo darbo psichofiziologija ir profesinis patikimumas. 9. Fizinių ir psichinių gebėjimų svarba, sveika ir subalansuota mityba. Infekcinės ligos ir apsauga nuo jų. 10. Alkoholio, narkotikų ar kitų psichotropinių	Paskaita. Diskusija. Konkretaus atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Aptarta sveikatos būklės profilaktika. Gerei Aptarta sveikatos būklės profilaktika, paašškinti profesinės rizikos veiksniai. Puikiai Aptarta sveikatos būklės profilaktika, paašškinti profesinės rizikos veiksniai, pademonstruoti efektyvios mankštos pratimai.

	medžiagų poveikis. 11. Nuovargio ir streso požymiai. Darbo ir poilsio ciklo reikšmė. Užduotis/ys: 1. Pristatyti profesines vairuotojo lygas. 2. Pristatyti emocinės įtampos profilaktiką. 3. Atlikti profilaktines mankštas. 4. Atlikti savimasažą.		
4. Apibendrinti visavertę mitybą.	Temos: 1. Sveikos mitybos pagrindai. 2. Sveikos mitybos taisyklės. 3. Mitybos režimas. 4. Pagrindinės maistinės medžiagos. 3. Patiekalų ruošimo bendrieji principai. Užduotis/ys: 1. Pristatyti sveikos mitybos principus. 2. Pristatyti sveikos mitybos taisykles. 3. Pristatyti sveikos mitybos piramidę.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Konretaus atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibendrinta visavertė mityba. Gerei Apibendrinta visavertė mityba, paaiškintos sveikos mitybos taisyklės. Puikiai Apibendrinta visavertė mityba, paaiškintos sveikos mitybos taisyklės, pateiktos patiekalų ruošimo bendrieji principai.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Naudotis tachografu.	Temos: 5. Tachografo naudojimas. 6. Darbo režimas „Įmonė“. 7. Darbo režimas „Vairuotojas“. 8. Spausdintuvo priežiūra. 9. Meniu funkcijos. 10. Pranešimai.	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Pasinaudota tachografu. Gerei Pasinaudota tachografu, paaiškinti darbo režimai. Puikiai Pasinaudota

	11. Produkto aprašymas. 12. Piktogramos ir spaudinių pavyzdžiai. 13. Vairuotojų darbo ir poilsio laiko duomenų nuskaitymas iš tachografų ir perdavimas saugojimui. 14. Skaitmeniniai ir analoginiai tachografai. 15. Atsakomybė už tachografo nenaudojimą ar jo duomenų klastojimą. Užduotis/ys: 1. Tachografo parengimas darbui. 2. Įrašų įvedimas. 3. Režimų keitimas. 4. Ataskaitų spausdinimas. 5 Duomenų nuskaitymas iš tachografų ir perdavimas saugojimui		tachografu, paaiškinti darbo režimai, atspausdinta ataskaita.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		108
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: 1. Vairuotojų vairavimo ir poilsio režimas / Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija "Linava" Vilnius : [Linava], 2011, 47 p. : iliustr. ; 21 cm 2. Skaitmeninis tachografas – DTCO 1381, naudojimo instrukcija (www.vdo.com) 3. Skaitmeninis tachografas – SE 5000, Stoneridge, naudojimo instrukcija. 4. Administracinė atsakomybė už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą http://www.tp.cargo.lt/content.php?art_id=1935 5. Sunkvežimio vairuotojo atmintinė (truck_driver_check_list_lt) 6. Automobilio vairuotojo – 8322 Saugos ir sveikatos instrukcija. (9900-ssi_vairuotautomob_178_original-Microsoft Word) 7. Vairuotojų profesinės ligos. Kaip išvengti? http://www.cargonews.lt/aktualijos/vairuotoju-profesines-ligos-kaip-isvengti/?hash= 8. Profesiniai vairuotojų sveikatos nemalonumai dažnai susiję su regėjimu http://www.15min.lt/naujiena/gazas/gatve/profesiniai-vairuotoju-sveikatos-nemalonumai-221-231856 9. Efektyvios mankštos pagrindai http://www.sveikasmogus.lt/Profilaktika-2332-Efektyvios_mankstos_pagrindai 10. Sveikos mitybos pagrindai http://www.sveikadieta.lt/sveikos-mitybos-pagrindai/40/		

	11. Patiekalų ruošimo technologijos pagrindai, Mokomoji knyga, Marijampolė, 2011 UDK 641.5 (075.8) La 462. Teisės aktai: 1. Europos šalių susitarimas dėl kelių transporto priemonių ekipažų, važinėjančių tarptautiniais maršrutais, darbo (AETR). Sudarytas 1970 m. liepos 1 d. Ženevoje. 2. TARYBOS REGLAMENTAS dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų (EEB) Nr. 3821/85. 1985 m. gruodžio 20d. 3. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 561/2006, 2006 m. kovo 15 d. dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (tekstas svarbus EEE) (OL L 102, 2006 4 11, p. 1) Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga; 2. Multimedija -projektorius; 3. Kompiuteriai. 4. Tachografas. Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Rašymo lenta.
Mokytojų kvalifikacija	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklausių pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.9 Krovinių vežimo dokumentacija

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją tvarkyti krovinių vežimo dokumentaciją.

Modulio pavadinimas	<i>Krovinių vežimo dokumentacija</i>		
Modulio kodas	3104108		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, tvarios plėtros palaikymo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Organizuoti krovinių gabenimą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisiniais reikalavimais transporto verslui.	Temos: 1. LR kelių transporto kodeksas. 2. Kelių transporto veiklos licencijavimo taisyklės. Užduotys: 1. Apibrėžti vežėjų atsakomybę vežant krovinius pagal LR kelių transporto kodeksą. 2. Apibrėžti pagal kelių transporto veiklos licencijavimo taisykles: a) kelių transporto veiklos licencijos rūšis; b) licencijos ir licencijos kortelės išdavimo tvarką; c) vairuotojų atsakomybę.	Paskaita. Diskusija. Darbas grupėse Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Išvardintos kelių transporto veiklos licencijų rūšys bei paaiškinta licencijos ir licencijos kortelės išdavimo tvarka. Gerai: Apibūdintos kelių transporto veiklos licencijų rūšys bei paaiškinta licencijos ir licencijos kortelės išdavimo tvarka, paaiškinta vairuotojų atsakomybė. Puikiai: Apibūdintos kelių transporto veiklos licencijų rūšys bei paaiškinta licencijos ir licencijos kortelės išdavimo tvarka, paaiškinta vežėjų ir vairuotojų atsakomybė.

2. Apibrėžti greitai gendančių prekių vežimo sąlygas.	Temos: 1. ATP susitarimas. 2. Specialios transporto priemonės: tipai, klasės ir techniniai parametrai. 3. Specialių transporto priemonių kodai ir skiriamieji ženklai. Užduotys: 1. Išvardinti specialių transporto priemonių tipus, klases, techninius parametrus ir kodus.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Išvardino specialių transporto priemonių tipus. Gerai: Išvardino specialių transporto priemonių tipus, apibūdino klases ir techninius parametrus. Puikiai: Išvardino specialių transporto priemonių tipus, apibūdino klases ir techninius parametrus, paaiškino specialių transporto priemonių kodų ir skiriamųjų ženklų sistemą.
3. Apibūdinti laikino įvežimo / išvežimo procedūras.	Temos: 1. Laikinojo įvežimo (Stambulo) konvencija. 2. Laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymo sritis. 3. Laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymas naudojant ATA knygelę. Užduotys: 1. Aprašyti ir apibūdinti laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymo sritį. 2. Aprašyti ir apibūdinti laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymą naudojant ATA knygelę.	Paskaita. Diskusija. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Išvardinta laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymo sritis. Gerai: Apibūdinta laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymo sritis bei paaiškintos ATA knygelės naudojimo sąlygos. Puikiai: Apibūdinta laikinojo įvežimo / išvežimo procedūros taikymo sritis, paaiškinti ATA knygelės naudojimo sąlygos bei įvertinti privalumai.
4. Apibūdinti prekių gabenimo procedūras ES teritorijoje bei tarp ES ir trečiųjų šalių.	Temos: 1. Prekių ir daiktų deklaravimas, grynųjų pinigų gabenimas,	Paskaita. Diskusija. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Apibūdintos išleidimo į laisvą apyvartą bei negražinamojo

	garantijos, gabenamų prekių ir daiktų muitinis statusas, jų atpažinimas ir ženklavimas. Pratybos.. 2. Išleidimas į laisvą apyvartą. 3. Negrąžinamasis eksportas. Užduotys: 1. Aprašyti ir apibūdinti išleidimą į laisvą apyvartą bei negrąžinamojo eksporto procedūras. 2. Aprašyti ir apibūdinti prekių ir daiktų deklaravimą bei grynųjų pinigų gabenimą.		eksporto procedūros. Gerai: Apibūdintos išleidimo į laisvą apyvartą ir negrąžinamojo eksporto procedūros, paaiškintos prekių deklaravimo taisyklės. Puikiai: Apibūdintos išleidimo į laisvą apyvartą ir negrąžinamojo eksporto procedūros, paaiškintos prekių deklaravimo bei grynųjų pinigų gabenimo taisyklės.
5. Organizuoti krovinų, transporto bei vairuotojo draudimus.	Temos: 1. Rizikos vadyba. 2. Draudimo veiklos teorijos. 3. Krovinų draudimai. a) CMR draudimas; b) TIR draudimas; 4. Krovininių automobilių draudimas. 5. Privalomas vairuotojų civilinės atsakomybės draudimas. Užduotys: 1. Pagal pateiktą informaciją paruošti ir išsiųsti klausimus draudimo įmonėms dėl krovinų ir transporto priemonių draudimo. 2. Išrinkti draudimo optimaliausią variantą iš gautų komercinių pasiūlymų.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Paruošti krovinų ir transporto priemonių draudimo klausimai, iš gautų pasiūlymų išrinktas optimaliausias draudimo variantas. Gerai: Paruošti krovinų ir transporto priemonių draudimo klausimai, iš gautų pasiūlymų išrinktas optimaliausias draudimo variantas, apibrėžtos krovinų ir transporto priemonių draudimo taisyklės. Puikiai: Paruošti krovinų ir transporto priemonių draudimo klausimai, iš gautų pasiūlymų išrinktas optimaliausias draudimo variantas,

			apibrėžtos krovinių ir transporto priemonių draudimo taisyklės bei draudimo įvykių įforminimo tvarka.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Užpildyti tarptautinių krovinių gabenimo dokumentą - CMR važtaraštį.	1. Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvencija (CMR). Užduotys: 1. Apibrėžti vežėjų atsakomybę: a) už krovinio praradimą; b) už krovinio sugadinimą; c) už krovinio pavėluotą pristatymą. 2. Išvardinti CMR važtaraščio pildymui būtiną informaciją. 3. Užpildyti CMR važtaraštį.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Užpildytas CMR važtaraštis. Gera: Užpildytas CMR važtaraštis ir išvardinta CMR važtaraščio pildymui būtina informacija. Puikiai: Užpildytas CMR važtaraštis, išvardinta CMR važtaraščio pildymui būtina informacija bei apibrėžta vežėjų atsakomybė.
2. Užpildyti TIR knygelę.	Temos: 1. TIR sistemos elementai ir veikimo principas. Užduotys: 1. Išvardinti TIR sistemos elementus, paaiškinti TIR sistemos veikimo principą. 2. Užpildyti TIR knygelę.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Užpildyta TIR knygelė. Gera: Užpildyta TIR knygelė ir išvardinti TIR sistemos elementai. Puikiai: Užpildyta TIR knygelė, išvardinti TIR sistemos elementai bei paaiškintas TIR sistemos veikimo principas.
3. Užpildyti deklaraciją.	Temos: 1. Bendrojo administracinio dokumento (BAD) pildymo instrukcija. Užduotys: 1. Užpildyti eksporto deklaraciją pagal	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Užpildytos deklaracijos pagal pateiktus duomenis. Gera: Užpildytos deklaracijos pagal

	pateiktus duomenis. 2. Užpildyti tranzito deklaraciją pagal pateiktus duomenis. 3. Užpildyti importo deklaraciją pagal pateiktus duomenis.		pateiktus duomenis; nurodyta, kurie BAD egzemplioriai sudaro eksporto, tranzito bei importo deklaraciją. Puikiai: Užpildytos deklaracijos pagal pateiktus duomenis; nurodyta, kurie BAD egzemplioriai sudaro eksporto, tranzito bei importo deklaraciją, paaiškinta deklaracijų paskirtis ir atvejai, kada deklaracijos nenaudojamos.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		108
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: Teisės aktai: 1. Tarptautinio krovinių vežimo keliais sutarties konvencija (CMR) http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=68227&p_query=CMR 2. MUITINĖS KONVENCIJA dėl tarptautinio krovinių gabenimo su TIR knygelėmis (1975 m. TIR konvencija) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=94494 3. TARYBOS REGLAMENTAS (EEB) Nr. 339/93 1993 m. vasario 8 d. dėl iš trečiųjų šalių importuojamų produktų tikrinimo, siekiant nustatyti, ar jie atitinka produktų saugos taisykles. 4. Jautrios prekės, neįtrauktos į TIR garantiją ES teritorijoje http://www.tp.cargo.lt/content.php?art_id=741 5. „JAUTRIŲ“ NE MAISTO PREKIŲ SĄRAŠAS (LR ūkio ministro 2008 m. spalio 28 d. įsakymo Nr. 4-515 redakcija) 6. LR Vyriausybės nutarimas „DĖL importuojamų prekių tikrinimo siekiant nustatyti, ar jos atitinka prekių saugos reikalavimus“ 2003 m. spalio 9 d. Nr. 1253 Vilnius 7. SUSITARIMAS DĖL GREITAI GENDANČIŲ MAISTO PRODUKTŲ TARPTAUTINIO GABENIMO IR TOKIAM GABENIMUI NAUDOJAMŲ SPECIALIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ (ATP) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=106816&p_query=&p_tr2= 8. TARYBOS SPRENDIMAS 1993 m. kovo 15 d. dėl Laikinojo įvežimo konvencijos sudarymo ir jos priedų priėmimo		

	(93/329/EEB) 9. TARYBOS REGLAMENTAS (EEB) Nr. 2913/92 1992 m. spalio 12 d. nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą http://www.cust.lt/web/guest/689 10. KELIŲ TRANSPORTO VEIKLOS LICENCIJAVIMO TAISYKLĖS Patvirtinta LR Vyriausybės 2011 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. 1434 11. Naudotojo mokestis (Vinjetės) http://www.lakd.lt/lt.php/keliu_mokesciai_ir_rinkliavos/naudotojo_mokestis_vinjetes/8588
	Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga. 2. Multimedija- projektorius. 3. Kompiuteriai.
	Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Lenta.
Mokytojų kvalifikacija	Aukštasis išsilavinimas, transporto ir logistikos švietimo srities profesinis išsilavinimas.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.10 Informacinės komunikacinės technologijos

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją naudotis navigacinėmis sistemomis, ryšio priemonėmis bei kitais IT įrenginiais.

Modulio pavadinimas	<i>Informacinės komunikacinės technologijos</i>		
Modulio kodas	3104109		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	2		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Skaitmeninio raštingumo, mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, sveikatos tausojimo ir darbo saugos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Paaiškinti darbų saugos reikalavimus dirbant kompiuteriu.	Temos: 1. Ergonomika. 2. Darbo aplinka. 3. Darbo aplinkos paruošimas. 4. Sveikatos sutrikimai. 5. Darbo poza. 6. Darbo ir poilsio režimas. Užduotis/ys: Dokumentų pildymas kompiuteriu.	Paskaita. Demonstravimas.	Patenkinamai Paaiškintas darbo aplinkos poveikis saugiam darbui. Gerais Paaiškintas darbo aplinkos poveikis saugiam darbui, jo paruošimas. Puikiai Paaiškintas darbo aplinkos poveikis saugiam darbui, jo paruošimas bei darbo ir poilsio režimas.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Pildyti kompiuteriu dokumentaciją.	Temos: 1. Dokumentų ir teksto apdorojimo programinė įranga. 2. Dokumentų rengimo taisyklės. 3. Krovinių vežimo dokumentacija.	Paskaita. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Pagal pateiktą pavyzdį kompiuteriu parengti dokumentai. Gerais Savarankiškai pagal reikalavimus užpildyti kompiuteriu

	Užduotis/ys: 1. Dokumentų pildymas kompiuteriu.		dokumentai. Puikiai Savarankiškai pagal reikalavimus užpildyti kompiuteriu dokumentai, paaiškinti dokumentų rekvizitai.
2. Ieškoti informacijos internete.	Temos: 1. Interneto naršyklės. 2. Paieškos sistemos. 3. Duomenų bazės. Užduotis/ys: 1. Naudojimasis interneto naršyklėmis. 2. Ieškoti informacijos internete, naudojantis paieškos sistemomis. 3. Ieškoti informacijos, naudojantis viešomis duomenų bazėmis.	Paskaita Atliekamo darbo stebėjimas. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Surasta reikiama informacija internete. Gera Surasta reikiama informacija internete, išvardintos interneto naršyklės, paieškos sistemos. Puikiai Surasta reikiama informacija internete, išvardintos interneto naršyklės, paieškos sistemos ir duomenų bazės.
3. Naudotis navigacijos ir ryšio priemonėmis.	Temos: 1. Navigacinės ir palydovinės sistemos. 2. Radijo stotelės. 3. Fiksuoto ryšio telefonai. 4. Mobilieji telefonai. 5. Išmanieji telefonai. Užduotis/ys: 1. Navigacinių / palydovinių sistemų naudojimas. 2. Mobilųjų telefonų naudojimas.		Patenkinamai Pasinaudota ryšio priemonėmis. Gera Pasinaudota navigacijos ir ryšio priemonėmis. Puikiai Pasinaudota navigacijos ir ryšio priemonėmis, paaiškintos išmaniųjų telefonų galimybės.
4. Naudotis biuro technika.	Temos: 1. Spausdintuvai. 2. Skaitytuvai. 3. Fakso aparatai. 4. Kopijavimo aparatai. 5. Daugiafunkciniai įrenginiai. 6. Dokumentų naikinimo įrenginiai. 7. Multimedija -	Paskaita. Atliekamo darbo stebėjimas. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apspausdintas dokumentas, pasinaudota kopijavimo aparatu. Gera Apspausdintas dokumentas, pasinaudota

	projektoriai. 8. Fotoaparatai. Užduotis/ys: 1. Dokumentų spausdinimas. 2. Dokumentų nuskaitymas. 3. Dokumentų perdavimas faksimiliniu ryšiu. 4. Dokumentų kopijavimas. 5. Multimedijos - projektoriaus naudojimas. 6. Fotoaparato naudojimas.		kopijavimo aparatu, skaitytuvu. Puikiai Apspausdintas dokumentas, pasinaudota kopijavimo aparatu, skaitytuvu bei multimedia projektoriumi.
5. Naudotis šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis.	Temos: 1. El. paštas. 2. Skype. 3. ICQ. 4. Socialiniai tinklai. 5. Debesų kompiuteriai - duomenų saugojimo ir sinchronizavimo tarnybos. Užduotis/ys: 1. El. laiškų siuntimas. 2. Bendravimas Skype ir ICQ programų pagalba. 3. Komunikacija soc. tinkluose. 4. Duomenų saugojimas, bendrinimas debesų kompiuteriuose.	Paskaita Atliekamo darbo stebėjimas. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Išsiųstas el. laiškas, pasinaudota Skype/ICQ programa. Gera Išsiųstas el. laiškas, pasinaudota Skype/ICQ programa, soc. tinklais. Puikiai Išsiųstas el. laiškas, pasinaudota Skype/ICQ programa, soc. tinklais, išsaugoti, bendrinami dokumentai debesų kompiuteriuose.
6. Orientuotis pagal žemėlapius.	Temos: 1. Kelių žemėlapiai internete. 2. Kelių žemėlapiai. 3. Atlasai. Užduotis/ys: 1. Nurodytų vietų paieška kelių žemėlapiuose internete. 2. Nurodytų vietų paieška kelių spausdintuose žemėlapiuose, atlasuose. 3. Maršruto tarp	Paskaita. Atliekamo darbo stebėjimas. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Rastos nurodytos vietos žemėlapyje. Gera Rastos nurodytos vietos žemėlapyje, parinktas optimalus krovinio vežimo maršrutas. Puikiai Rastos nurodytos vietos žemėlapyje, parinktas optimalus

	nurodytų vietų parinkimas.		krovinio vežimo maršrutas, argumentuoti maršruto parinkimo kriterijai.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		32
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		9
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		10
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		3
	Viso:		54
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: 1. ECDL 5.0 visiems : lietuviška programų versija : kompiuterinio raštingumo pagrindai : MS Windows® 7, MS Office 2010, e-Guardian 1.0 / Dainius Dulinskas, Jolanta Dulinskienė [Vilnius : Petro ofsetas] ; Kaunas : Prografika, 2012 (Vilnius : Petro ofsetas) 323, [1] p. : iliustr. ; 22 cm 2. Įstaigų veiklos dokumentavimas : mokomoji knyga / Violeta Baltrūnienė Trečia papildyta ir pataisyta laida Vilnius : Ciklonas, 2010 3. Navigacijos, ryšio priemonių, biuro technikos vartotojo vadovai. 4. Žemėlapiai, atlasai. 5. Krovinių vežimo dokumentai. Teisės aktai 1. Dokumentų rengimo taisyklės, aktuali redakcija. Interneto prieiga 1. http://office.microsoft.com/lt-LT/support/results.aspx?qu=&av=zwd150&htags=htgprgntxO15IntGetSt 2. https://www.google.lt 3. http://www.skype.com 4. https://www.dropbox.com 5. https://mail.google.com 6. https://www.google.com/maps		
	Techninės mokymo priemonės: 1. Kompiuteriai. 2. Spausdintuvas. 3. Skaitytuvas. 4. Fakso aparatas. 5. Kopijavimo aparatas. 6. Multimedija- projektorius. 7. Navigacinės/palydovinės sistemos. 8. Fiksuoto ryšio telefonai. 9. Mobilieji telefonai. 10. Išmanusis telefonas.		
	Techninės priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Lenta.		

Mokytojų kvalifikacija	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaustų pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.1.11 Pavojingų krovinių vežimas

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją saugiai gabenti pavojingus krovinius.

Modulio pavadinimas	<i>Pavojingų krovinių vežimas</i>		
Modulio kodas	3104110		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	4		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, tvarios plėtros palaikymo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Apžvelgti Europos šalių sutartį dėl Tarptautinio pavojingųjų krovinių vežimo kelių transportu (ADR (Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route))	Temos: 1. Sritis ir taikymas. 2. Sąvokos ir matavimo vienetai. 3. Asmenų, susijusių su pavojingųjų krovinių vežimu, instruktavimas. 4. Vežimo dalyvių pareigos, susijusios su sauga. Užduotis/ys: 1. Referuoti pagrindinės pavojingųjų krovinių vežimų sąvokas. 2. Pristatyti asmenų, susijusių su pavojingųjų krovinių vežimu, pareigas ir teises.	Paskaita. Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Konkretaus atvejo analizė. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apžvelgta Europos šalių sutartis dėl Tarptautinio pavojingųjų krovinių vežimo kelių transportu. Gera Apžvelgta Europos šalių sutartis dėl Tarptautinio pavojingųjų krovinių vežimo kelių transportu, paaiškintos pagrindinės pavojingųjų krovinių vežimų sąvokos. Puikiai Apžvelgta Europos šalių sutartis dėl Tarptautinio pavojingųjų krovinių vežimo kelių transportu, paaiškintos pagrindinės pavojingųjų krovinių vežimų sąvokos, išvardytos

			asmenų, susijusių su pavojingų krovinių vežimu, pareigos ir teisės.
2. Išvardyti pavojingų krovinių klases.	Temos: 1. 1 klasė. Sprogstamosios medžiagos ir sprogstamieji gaminiai. 2. 2 klasė. Dujos. 3. 3 klasė. Liepsnieji skysčiai. 4. 4.1 klasė. Degios kietosios medžiagos, autoreaktingos medžiagos ir kietosios desensibilizuotos sprogstamosios medžiagos. 5. 4.2 klasė. Savaime užsidegančios medžiagos. 6. 4.3 klasė. Medžiagos, kurios liesdamosi su vandeniu išskiria liepsniąsias dujas. 7. 5.1 klasė. Oksiduojančios medžiagos. 8. 5.2 klasė. Organiniai peroksida. 9. 6.1 klasė. Toksiškos medžiagos. 10. 6.2 klasė. Infekcinės medžiagos. 11. 7 klasė. Radioaktyviosios medžiagos. 12. 8 klasė. Ėdžiosios medžiagos. 13. 9 klasė. Įvairios pavojingos medžiagos ir gaminiai. Užduotis/ys: 1. Referuoti ADR klasės numerius, pavadinimus. 2. Pristatyti atskirų	Paskaita. Diskusija Praktinės užduotys.	Patenkinamai: Išvardyti ADR klasės numeriai, pavadinimai; atpažinti ADR klasės ženklai. Gerai: Išvardyti ADR klasės numeriai, pavadinimai; atpažinti ADR klasės ženklai, pateikti atskirų klasių krovinių pavyzdžiai. Puikiai: Išvardyti ADR klasės numeriai, pavadinimai; atpažinti ADR klasės ženklai, pateikti atskirų klasių krovinių pavyzdžiai, apibūdinti reikalavimai vairuotojui ir transporto priemonei, vežant pavojingus krovinius.

	klasių krovinių pavyzdžius. 3. Pristatyti ADR klasės ženklus.		
3. Apibendrinti transporto priemonių tipus, naudojamus pavojingų krovinių gabenimui.	Temos: 1. Bendrieji transporto vienetų ir jų įrangos reikalavimai. 2. Transporto priemonės ekipažo mokymo reikalavimai. 3. Papildomi atskiroms klasėms ar medžiagoms taikomi reikalavimai. 4. Taikymo sritis, sąvokų apibrėžtys ir transporto priemonių patvirtinimo reikalavimai. 5. Transporto priemonių konstrukcijos reikalavimai. Užduotis/ys: 1. Pristatyti transporto priemonių konstrukcijos reikalavimus.	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Apibendrinti transporto priemonių tipai, naudojami pavojingų krovinių gabenimui. Gerei Apibendrinti transporto priemonių tipai naudojami pavojingų krovinių gabenimui, paaiškinti reikalavimai transporto priemonių konstrukcijoms. Puikiai Apibendrinti transporto priemonių tipai, naudojami pavojingų krovinių gabenimui, paaiškinti reikalavimai transporto priemonių konstrukcijoms, aptarti mokymo reikalavimai transporto priemonės ekipažui.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Taikyti pavojingų krovinių gabenimo saugos instrukciją.	Temos: 1. Veiksmai, kurių reikia imtis įvykus nelaimingam įvykiui arba avarijai. 2. Asmens ir bendrosios apsaugos įranga, skirta bendriesiems veiksams ir specialiesiems gelbėjimo veiksams atlikti, privaloma transporto priemonėje pagal ADR 8.1.5 skirsnį.	Paskaita Diskusija Praktinės užduotys	Patenkinamai Pademonstruotas pavojingų krovinių gabenimo saugos instrukcijos taikymas. Gerei Pademonstruotas pavojingų krovinių gabenimo saugos instrukcijos taikymas, paaiškinti veiksmai, kurių reikia imtis įvykus nelaimingam įvykiui arba avarijai. Puikiai

	Užduotis/ys: 1. Pristatyti veiksmus, kurių reikia imtis įvykus nelaimingam įvykiui arba avarijai. 2. Pristatyti asmens ir bendrosios apsaugos įrangą.		Pademonstruotas pavojingų krovinių gabenimo saugos instrukcijos taikymas, paaiškinti veiksmai, kurių reikia imtis įvykus nelaimingam įvykiui arba avarijai, apibūdinta asmens ir bendrosios apsaugos įranga.
2. Paruošti transporto priemonę pavojingų krovinių gabenimui.	Temos: 1. Pavojingų krovinių įvairiarūšio vežimo formos pavyzdys. 2. Transporto priemonės paruošimo pavojingų krovinių gabenimui instrukcija. Užduotis/ys: 1. Pristatyti transporto priemonės paruošimą pavojingų krovinių gabenimui.	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Transporto priemonė paruošta pavojingų krovinių gabenimui. Gera Transporto priemonė paruošta pavojingų krovinių gabenimui, išvardyti reikalavimai transporto priemonėms. Puikiai Transporto priemonė paruošta pavojingų krovinių gabenimui, išvardyti reikalavimai transporto priemonėms, paaiškintos dažniausiai daromos klaidos.
3. Atpažinti pavojingų krovinių žymėjimą ir ženklumą.	Temos: 1. Oranžinės lentelės. 2. Transporto priemonės ženklumas vežant pakuotus pavojinguosius krovinius. 3. Transporto priemonės ženklumas pavojinguosius krovinius vežant palaidai (suverstina). 4. Transporto priemonės ženklumas pavojinguosius	Paskaita. Diskusija. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Atpažintas pavojingų krovinių žymėjimas ir ženklumas. Gera Atpažintas pavojingų krovinių žymėjimas ir ženklumas, paaiškintos pavojaus identifikacinio numerio sudedamosios dalys. Puikiai Atpažintas pavojingų krovinių žymėjimas ir ženklumas, paaiškintos pavojaus

	krovinius vežant cisterna. Užduotis/ys: Pristatyti pavojingų krovinių ženklinimą.		identifikacinio numerio sudedamosios dalys, paaiškintas ženklų tvirtinimas.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		72
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		10
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		20
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		6
	Viso:		108
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: 1. Pavojingųjų krovinių vežimo pagrindai : mokomoji knyga / Nijolė Batarlienė ; Vilniaus Gedimino technikos universitetas 2-oji laida Vilnius : Technika, 2008 (Vilnius : Baltijos kopija) 152 p. : iliustr. ; 21 cm. 2. Pavojingų krovinių vežimas automobilių transportu : [informacinis leidinys / Viešoji įstaiga „Linavos“ mokymo centras] Vilnius [i.e. Vilkauskis : Olimpijos spaustuvė], 2004 ([Vilkauskis : Olimpijos sp.]) 52 p. : iliustr. ; 21 cm. 3. Krovinių vežimai kelių transportu: mokymo (mokymosi) medžiaga / Anykščių technologijos mokykla: Anykščiai, 2007 , 603 p. : iliustr. ; 21 cm.		
	Teisės aktai: 1. ADR 2011 m. sausio 1 d. redakcija. Europos sutarties dėl pavojingų krovinių tarptautinio vežimo keliais A ir B techniniai priedai, I tomas. 2. ADR 2011 m. sausio 1 d. redakcija. Europos sutarties dėl pavojingų krovinių tarptautinio vežimo keliais A ir B techniniai priedai, II tomas.		
	Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga. 2. Multimedija- projektorius; 3. Kompiuteriai.		
Mokytojų kvalifikacija	Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Rašymo lenta.		
	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaustyti pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą.		
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė		

3.1.12 Baigiamojo modulio aprašas

Modulio paskirtis: skirtas asmenims, baigusiems visą programą ir siekiantiems įgyti visą kvalifikaciją

Pagrindiniai tikslai:

- apibendrinti mokymąsi ir įgytas kompetencijas;
- tobulinti integracijos į darbo rinką įgūdžius;
- perprasti darbo drausmės reikalavimus;
- adaptuotis darbo vietoje.

Modulio pavadinimas	<i>Įvadas į darbo rinką</i>		
Modulio kodas	-		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	9 kreditai		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Bendravimo užsienio kalba, skaitmeninio raštingumo, mokymasis mokyti ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo, iniciatyvumo ir verslumo, tvarios plėtros palaikymo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, komandinio darbo, kritinio mąstymo, profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Išsiaiškinti integracijos į darbo rinką galimybes.	Temos: 1. Integracija į darbo rinką. Užduotys: Ištirti ir išanalizuoti darbo rinką: internete, žiniasklaidoje, informaciniuose biuleteniuose, surinkti duomenis apie motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų įsidarbinimo galimybes. 2. Įvertinti savo gebėjimus ir galimybes, integruojantis į darbo rinką. 3. Parašyti refleksiją tema - „Motorinių transporto priemonių	Diskusija. Praktinių užduočių atlikimas. Savarankiškas tiriamasis darbas. Praktinių užduočių analizė.	Patenkinamai: Surinkti duomenys apie įsidarbinimo galimybes. Parašyta trumpa refleksija. Gerai: Surinkti duomenys apie įsidarbinimo galimybes. Įvertintos savo galimybės ir integracija į darbo rinką. Parašyta refleksija. Puikiai: Surinkti ir išanalizuoti duomenys apie įsidarbinimo galimybes. Įsivertinti

	kroviniams vežti vairuotojo profesija ir karjera“.		gebėjimai ir asmeninės savybės, įvardytos saviugdodos galimybės.
2. Apibūdinti motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinę riziką, kylančią dėl vairuotojų darbo sąlygų.	Temos: 1. Rizika, kurią gali sukelti vairuotojo darbo sąlygos, netinkami judesiai ir neteisingos sėdėsenos padėtis. 2. Rizika, kurią gali sukelti netinkamas transporto priemonės pakrovimas ir iškrovimas. 3. Alkoholio, narkotikų ar kitų psichotropinių medžiagų poveikis. 4. Nuovargio ir streso požymiai. Darbo ir poilsio ciklo reikšmė. 5. Avarinės situacijos įvertinimas ir elgesys. Užduotys: 1. Praktikos transporto įmonėje metu surinkti medžiagą apie: 1) įmonės veiklą; 2) įmonės struktūrą; 3) įmonės automobilių parką. 2. Išnagrinėti motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo pareiginius nuostatus, darbo funkcijas ir juos aprašyti. 3. Parašyti refleksiją apie rizikos faktorių vertinimo vairuotojo darbo vietoje, krovinų gabenimo metu.	Veiklos procesų stebėjimas. Praktinių užduočių atlikimas. Praktinių užduočių analizė.	Patenkinamai: Surinkta medžiaga apie įmonės veiklą, struktūrą, automobilių parką. Susipažinta su vairuotojo pareiginių nuostatais, darbo funkcijomis bei išvardinti rizikos faktoriai vairuotojo darbo vietoje. Gera: Surinkta ir išanalizuota medžiaga apie įmonės veiklą, struktūrą, automobilių parką. Išanalizuoti vairuotojo pareiginių nuostatai, darbo funkcijos bei išvardinti ir įvertinti rizikos faktoriai vairuotojo darbo vietoje. Puikiai: Surinkta, išanalizuota ir apibendrinta medžiaga apie įmonės veiklą, struktūrą, automobilių parką. Išanalizuoti pavyzdiniai vairuotojo pareiginių nuostatai, darbo funkcijos ir jais remiantis parašyta refleksija apie

			rizikos faktorių vertinimą vairuotojo darbo vietoje.
3. Apibrėžti krovinių vežimo kelių transportu ekonominius ypatumus bei rinką.	Temos: 1. Krovinių vežimo kelių transportu ekonominiai ypatumai ir rinką. 2. Krovinių vežimo kelių transportu palyginimas su jų vežimu kitomis transporto rūšimis. 3. Krovinių vežimas už atlygį arba savo sąskaita. 4. Krovinių vežėjų veiklos organizavimas. Krovinių draudimas. 5. Skystų krovinių bei medienos ir gyvūnų vežimas. 6. Krovinių vežimo sektoriaus pokyčiai. 7. Vežimas geležinkelių, kelių ir jūrų transportu. 8. Krovinių vežimo būdai ir optimalaus maršruto parinkimas. Navigacinės sistemos. 9. Subrangos sutarčių sudarymas. 10. Transporto terminalai. 11. Krovinių vežimo ekonominis pagrindimas, išlaidų ir sąnaudų nustatymas. Pratybos.	Veiklos procesų stebėjimas. Praktinių užduočių atlikimas. Praktinių užduočių analizė.	Patenkinamai: Apibrėžta krovinių vežimo kelių transportu ekonominiai ypatumai bei rinką. Gera: Surinkta ir apibrėžta medžiaga apie krovinių vežimo kelių transporto ekonominius ypatumus bei transporto sektoriaus ir krovinių pervežimo rinką. Puikiai: Surinkta, išanalizuota ir apibendrinta medžiaga apie krovinių vežimo kelių transporto ekonominius ypatumus bei transporto sektoriaus ir krovinių pervežimo rinką.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Tinkamai eksploatuoti transporto priemonę (junginį).	1. Paaiškinti techninės priežiūros įtaką transporto priemonių eksploatavimo saugumui, ekonomiškumui, ekologiškumui, patikimumui ir ilgaamžiškumui pagal	Instruktažas. Savarankiškas praktinis darbas.	

	gamintojo reikalavimus. 2. Apibūdinti techninės priežiūros sistemą, atsižvelgiant į gamintojo nurodymus, darbo saugos bei aplinkosaugos reikalavimus. 3. Paaiškinti alyvų, tepalų ir eksploatacinių skysčių bei medžiagų žymėjimą, savybes ir mokėti jais naudotis pagal eksploatacinius ir kitiems techniniams skysčiams keliamus reikalavimus. 4. Apibūdinti skirtingų transporto priemonių eksploatacijos ypatumus. 5. Atlikti transporto priemonių techninės priežiūros darbus pagal gamintojo nurodymus, darbų saugos bei aplinkosaugos reikalavimus. 6. Parinkti reikiamus eksploatacinius skysčius pagal sezoniškumą bei gamintojo reikalavimus.		
2. Identifikuoti ir pašalinti transporto priemonės gedimus.	1. Paaiškinti dyzelinių variklių sandarą ir veikimo principus pagal variklio konstrukcinius požymius. 2. Paaiškinti transmisijos mechanizmų sandarą ir veikimą. 3. Paaiškinti automobilių ir autotraukinių valdymo įtaisų konstrukciją, veikimą ir techninius reikalavimus pagal	Instruktažas. Savarankiškas praktinis darbas.	

	saugiam eismui keliamus reikalavimus. 4. Paaiškinti važiuoklės sandarą, darbo sąlygas, padangų eksploatavimo taisykles, pagal jiems keliamus reikalavimus. 5. Paaiškinti kitų automobilių ir autotraukinių įtaisų paskirtį, konstrukcijos ir veikimo principus, jų darbo įtaką saugiam eismui pagal gamintojo standartus. 6. Apibūdinti informacinių transporto priemonės prietaisų, indikatorių (kontrolės prietaisų) paskirtį. 7. Transporto priemonės (N2, N3) bei transporto priemonių junginio (N2, N3, su O2, O3, ar O4), atitinkančių paskutinius ar priešpaskutinius EURO reikalavimus, gedimų požymiai, turintys įtakos saugiam eismui ir aplinkai. 8. Apžvelgti transporto priemonės kinematinių grandinių charakteristikas. 9. Apibendrinti transporto priemonės valdymo sistemas, jų charakteristikas ir veikimą. 10. Pagal požymius nustatytas ir pašalintas automobilių ir autotraukinių gedimas.		
3. Saugiai, tausojant aplinką, viruoti transporto priemonę bei transporto priemonių junginį įvairiomis eismo sąlygomis.	1. Demonstruoti C, CE kategorijos motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžius ir gebėjimus. 2. Ekonomiškai	Savarankiškas praktinis darbas.	

	vairuoti transporto priemonę. 3. Apskaičiuoti krovinio vežimo sąnaudas.		
4. Numatyti pavojingas situacijas kelyje.	1. Apžvelgti riziką kurią kelia eismas, nelaimingus atsitikimus bei elgesį, įvykus avarinei situacijai.	Savarankiškas praktinis darbas.	
5. Numatyti netinkamų veiksmų darbe teisines pasekmes.	1. Apžvelgti vairuotojų teises ir pareigas susietas su kelių transportu. 2. Apibūdinti darbo organizavimą, komercinės ir finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmes. 3. Apibendrinti nusikalstamumo, nelegalių migrantų gabenimo ir kontrabandinių prekių vežimo užkirtimą, prevencines priemones, pasekmes vairuotojui ir vežėjui. 4. Apibrėžti atsakomybės ribas už tachografo nenaudojimą ar jo rodmenų klastojimą. 5. Paaiškinti riziką, kurią gali sukelti netinkamas transporto priemonės pakrovimas ir iškrovimas. 6. Aptarti vairuotojo ir vežėjo atsakomybę už muitinės nustatytų reikalavimų nevykdymą.	Diskusija. Darbas poromis. Darbas grupėse. Praktinės užduotys.	
6. Laikytis darbo ir poilsio režimo.	1. Apibūdinti teisės aktus, nustatančius vairuotojų darbo ir poilsio režimus. 2. Apibrėžti asmeninę ir darbo vietos higieną, apsaugą. 3. Aptarti sveikatos	Savarankiškas praktinis darbas.	

	būklės profilaktiką. 4. Apibendrinti visavertę mitybą. 5. Naudotis tachografu.		
7. Saugiai pakrauti ir iškrauti, tvirtinti krovinių, užtikrinti krovinio saugumą gabenant.	1. Atpažinti transportinių krovinių ženklavimą, pagal taros, pakuočių rūšis. 2. Demonstruoti siuntų pakavimo, atpažinimo, krovinių svėrimo žinias praktikoje. 3. Apskaičiuoti transporto priemonės ir junginio ašių apkrovas. 4. Parinkti transporto priemonės krovo darbus, krovo įrangą, krovinių tvirtinimo įtaisus ir atlikti jų patikrinimą. 5. Palyginti krovinių automobilius pagal tipus ir jų pritaikymą krovinių gabenimui.	Savarankiškas praktinis darbas.	
8. Tvarkyti krovinių vežimo dokumentaciją;	1. Organizuoti krovinių, transporto bei vairuotojo draudimus. 2. Užpildyti tarptautinių krovinių gabenimo dokumentą - CMR važtaraštį. 3. Užpildyti TIR knygelę. 4. Užpildyti deklaraciją.	Savarankiškas praktinis darbas.	
9. Naudotis navigacinėmis sistemomis, ryšio priemonėmis bei kitais IT įrenginiais.	1. Pildyti kompiuteriu dokumentaciją. 2. Ieškoti informacijos internete. 3. Naudotis navigacijos ir ryšio priemonėmis. 4. Naudotis biuro technika.	Instruktažas. Praktinių užduočių atlikimas.	
10. Saugiai gabenti pavojingus krovinius.	1. Apžvelgti Europos šalių sutartį dėl Tarptautinio pavojingųjų krovinių vežimo kelių transportu (ADR (Accord	Instruktažas. Praktinių užduočių atlikimas.	

	européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route) 2. Išvardyti pavojingų krovinių klases. 3. Apibendrinti transporto priemonių tipus, naudojamus pavojingų krovinių gabenimui.		
11. Pasirengti priėmimui į darbą.	Temos: 1. Priėmimas į darbą. 2. CV. 3. Motyvacinis laiškas. 4. Įvaizdžio kūrimas. 5. Pokalbis dėl priėmimo į darbą. 6. Karjeros valdymas. 7. Savęs pažinimas. Užduotys: 1. Išanalizuoti skelbimus žiniasklaidoje apie siūlomas darbo vietas. 2. Parašyti internetinį skelbimą apie darbo paiešką. 3. Surinkta medžiaga apie transporto įmones, jų veiklos pobūdį. 4. Parengti priėmimo į darbą dokumentus. 5. Išanalizuoti dažniausiai užduodamus klausimus įsidarbinant. 6. Pademonstruoti pokalbį su darbdaviu.	Praktinių užduočių atlikimas ir analizė. Diskusija. Aptarimas.	Patenkinamai: Išrinkti skelbimai apie siūlomas darbo vietas. Pagal pateiktą pavyzdį parašytas internetinis skelbimas apie darbo paiešką. Parengti priėmimo į darbą dokumentai. Gera: Išrinkti skelbimai apie siūlomas darbo vietas. Parašytas internetinis skelbimas apie darbo paiešką. Surinkta medžiaga apie „X“ įmonę, jos veiklos pobūdį. Parengti priėmimo į darbą dokumentai. Puikiai: Išanalizuoti skelbimai apie siūlomas darbo vietas. Savarankiškai parašytas internetinis skelbimas apie darbo paiešką. Surinkta ir apibendrinta medžiaga apie „X“

			įmonę, jos veiklos pobūdį. Savarankiškai parengti ir apibendrinti priėmimo į darbą dokumentai. Išanalizuoti dažniausiai pateikiami darbdavio klausimai. Pademonstruotas pokalbis su darbdaviu.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		60
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		18
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		156
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		9
	Iš viso:		243
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	1. Teorinio mokymo klasė su techninėmis priemonėmis mokymui iliustruoti, vizualizuoti. 2. Praktinio darbo vieta įmonėje – automobilių remonto it techninio aptarnavimo baras. 3. Speciali vairavimo aikštelė. 4. C kategorijos automobiliai ir/arba CE kategorijos junginiai.		
Mokytojų kvalifikacija	Aukštasis išsilavinimas, transporto ir logistikos švietimo srities profesinis išsilavinimas.		
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė		

3.2 PASIRENKAMŲJŲ MODULIŲ APRAŠAI

3.2.1 Profesinės užsienio kalbos pagrindai

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją bendrauti ir pildyti dokumentaciją užsienio kalba.

Modulio pavadinimas	Profesinės užsienio kalbos pagrindai		
Modulio kodas	3104111		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	2		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Bendravimo užsienio kalba, skaitmeninio raštingumo, mokymasis mokyti ir problemų sprendimas, socialinio ir pilietinio sąmoningumo.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
-			
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Suteikti informaciją bei pasiteirauti kasdieninio bendravimo tematika.	Temos: 1. Kasdienis bendravimas: prisistatymas, pasisveikinimas, atsisveikinimas, padėka, apgailestavimas ir atsiprašymas. 2. Vizitas pas gydytoją. 3. Skubios pagalbos iškvietimas. 4. Viešbutyje. 5. Restorane. 6. Banke ir valiutos keitykloje. Užduotis/ys: Situacijų imitavimas. Dialogų kūrimas.	Paskaita. Darbas grupėse, poromis. Skaitymas. Rašymas. Mokymas bendradarbiaujant. Probleminiai pokalbiai pagal situaciją. Savarankiškas darbas.	Patenkinamai Supranta pokalbio, vykstančio šalia, temą, jei jis lėtas ir aiškus. Gera Supranta pokalbio faktinę informaciją įprastomis gyvenimo ar su darbu susijusiomis temomis, supranta esmę ir konkrečias detales, jei kalbama aiškiai bendrine tartimi. Bando atsakyti į pateiktus klausimus. Puikiai Supranta pokalbio faktinę informaciją ir palaiko pokalbį įprastomis gyvenimo bei su darbu susijusiomis temomis
2. Suteikti informaciją apie eismo kryptį,	Temos: 1. Automobilis ir jo	Paskaita. Darbas grupėse,	Patenkinamai Supranta pokalbio,

automobilių, techninio aptarnavimo poreikį.	dalys. 2. Remonto dirbtuvėje. 3. Gedimas kelyje. 4. Degalinėje. 5. Kelionėje. 6. Oro prognozė ir eismo informacija. 7. Judėjimo krypties, kelio pasiteiravimas. 8. Jūros keltas. Perkėla. 9. Nuorodos ir pavadinimai. Kelio ženklai. 10. Policijos patikrinimas. 11. Eismo įvykio vietoje. Užduotis/ys: Situacijų imitavimas. Dialogų kūrimas.	poromis. Skaitymas. Rašymas. Mokymas bendradarbiaujant. Probleminiai pokalbiai pagal situaciją. Savarankiškas darbas.	vykstančio šalia, temą, jei jis lėtas ir aiškus. Gera Supranta pokalbio faktinę informaciją su eismo, automobilio techniniu aptarnavimu susijusiomis temomis, supranta esmę ir konkrečias detales, jei kalbama aiškiai bendrine tartimi. Bando atsakyti į pateiktus klausimus. Puikiai Supranta pokalbio faktinę informaciją ir palaiko pokalbį eismo krypties pasiteiravimo, automobilio techninio aptarnavimo susijusiomis temomis.
3. Suteikti informaciją apie krovinio gabenimą.	Temos: 1. Krovinio gabenimo bendros žinios. Sąvokos. 2. Kroviniai. Pakuotė, matmenys. 3. Užsakymas. 4. Automobilio krovimas, tvirtinimas. 5. Krovinio pristatymas. 6. Gabenimo nuostoliai. 7. Pavojingi kroviniai. 8. Pasų ir muito kontrolė. Užduotis/ys: 1. Situacijų imitavimas. 2. Dialogų kūrimas. 3. Dokumentų pildymas.	Paskaita. Darbas grupėse, poromis. Skaitymas. Rašymas. Mokymas bendradarbiaujant. Probleminiai pokalbiai pagal situaciją. Savarankiškas darbas.	Patenkinamai Supranta pokalbio, vykstančio šalia, temą, jei jis lėtas ir aiškus. Gera Supranta pokalbio faktinę informaciją su krovinio gabenimo susijusiomis temomis, supranta esmę ir konkrečias detales, jei kalbama aiškiai bendrine tartimi. Bando atsakyti į pateiktus klausimus. Puikiai Supranta pokalbio faktinę informaciją ir palaiko pokalbį krovinio gabenimo susijusiomis temomis.
4. Pildyti krovinio vežimo dokumentaciją užsienio kalba.	Temos: 1. CMR važtaraščio pildymas. 2. TIR knygelės pildymas.	Praktinis darbas. Diskusija. Savarankiškas darbas.	Patenkinamai Užpildo pagrindinių krovinio gabenimo dokumentų blankus pagal pateiktą pavyzdį.

	3. Kitų krovinio gabenimo dokumentų pildymas.		Gerai Savarankiškai užpildo krovinio gabenimo dokumentus užsienio kalba. Puikiai Savarankiškai užpildo krovinio gabenimo dokumentus užsienio kalba. Gali paaiškinti užsienio kalba dokumento pildymo eigą.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		32
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		9
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		10
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		3
	Viso:		54
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: 1. Internationale Frachtbeförderung = Tarptautinis krovinių gabenimas = International cargo transportation = Transport international des charges : Fahrer-Handbuch / [compiler of the book Irena Večkienė ; workgroup: Amanda Elwell, Leila Pihlajamaa, Gabrielle Kramer, Hermann Wolter, Bernard Souvage, Juozas Cicėnas, Justinas Anskaitis, Stanislovas Žukaitis ; translated by Regina Bartkevičiūtė, Rozalija Radlinskaitė (English), Irma Račkauskienė, Nijolė Vitienė (French), Irena Večkienė (Lithuanian and German)] Alytus : AB "Alytaus sp.", 2001 (Alytus : Alytaus sp.) 213, [1] p. ; 19 cm; 2. Aiškinamasis muitinės terminų žodynas / [redaktorius: Albinas Vaitkevičius] 2-asis pataisytas ir papildytas leidimas Vilnius : Nacionalinė muitinės tarpininkų asociacija, 1996 232 p. 3. Deutsche Handelskorrespondenz neu : der Schriftwechsel in Export und Import / Rudolf Sachs Ismaning : Hueber, 2001 199 p. : iliustr.; 4. Penkiakalbis automobilių terminų žodynas. Keturi ratai, Vilnius, 1995; 5. Business English for students of port and shipping management / Jelena Jegorova ; [Lietuvos aukštoji jūrėivystės mokykla] Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2012 (Klaipėda : KU I-kla) 159, [1] p. : iliustr., schem. ; 24 cm; 6. Verslo anglų kalba per 24 valandas : naujas intensyvus kursas / Evan Frendo ; [vertė Darius Ivoška] Vilnius : Compact Verlag [i.e. Rotas], 2008 ([Vilnius : Rotas] 240 p. ; 22 cm + 1 garso diskas (CD)); 7. Mokomės verslo kalbos : vadovėlis 11-12 klasei / [Inga Rozgienė, Eglė Šleinotienė, Vida Jonaitienė, Roma Jasinskienė, Michael Triplett] Kaunas : Šviesa, 2001 (Kaunas : Aušra) 174, [2] p. : iliustr. ; 25 cm. 8. Oxford English for careers Technology. Oxford: Oxford University press, 2008. 9. Kavanagh, M. English for the automobile industry. Oxford: Oxford University press, 2007. 10. Česonienė, R.; Marcinkonienė, R.; Deveikienė, R.; Švenčionienė, D. English for mechanical engineering. Kaunas: Technologija, 2005.		

	11. EinFach gut. Deutsch für Alltag und Beruf. Goethe Institut, 2000. 12. Hiiemäe, M. Deutsch im Geschäftsleben. Handelskontakte. Kaunas: Šviesa, 1997. 13. Deutsche Handelskorrespondenz. Der Briefwechsel in Export und Import. Max Hueber Verlag, 1996. 14. Réseau transeuropéen de transport. Luxembourg: CE, 2004. 15. Tarvydienė, Z. Le français vivant. Vilnius: VPU, 1994. 16. Mauger, G. Le français élémentaire. Paris: Librairie Hachette, 1984. 17. Лукинский, В. С., Бережной, В. И., Бережная, Е.В., Логистика автомобильного транспорта (концепция метода модели). Москва: Финансы и статистика, 2000. 18. Piesarskas, Br. Didysis anglų – lietuvių kalbų žodynas. Vilnius: Alma litera, 2007. 19. Montrimienė, A. Verslo terminų žodynas. Vilnius: VTK, 2005. 20. Cesevičienė, A.; Čivilienė, D. Verslo terminų anglų-lietuvių kalbų žodynas. Ukmergė: UAB „Valdo leidykla“, 2004. 21. Miknevičiūtė, L.; Praškevičienė, I; Zamuiskaitė, D. Verslo anglų kalba. Vilnius: Vaga, 2000. 22. Jones, L.; Alexander, R. International Business English. Cambridge: University Press, 1995. 23. Hiiemäe, M. Deutsch im Geschäftsleben. Korrespondenz. Kaunas: Šviesa, 1997. 24. Deutsche Wirtschaftssprache für Ausländer. Max Hueber Verlag, 1996. 25. Mikalauskienė, A.; Trukanaitė, D. Vokiečių kalbos gramatika. Kaunas: Šviesa, 1993. 26. Delcos, J. Carte de visite, français des relations professionnelles. Paris: Didier, 2000. 27. France. Technologies du 3 millénaire. Paris: Francetech, 2000. 28. Piliponis, A. Service postal international. Vilnius: Lietuvos Paštas, 1996. 29. Stašaitienė, V. Rusiškų – lietuviškų pokalbių knygelė. Vilnius: Mokslo, 1989.
	Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga. 2. Multimedija – projektorius. 3. Kompiuteriai. 4. Interneto prieiga.
	Kitos priemonės: 1. Mokymo klasė. 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Rašymo lenta.
Mokytojų kvalifikacija	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklausių pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą..
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij

	Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė
--	---

3.2.2 Maisto ruošimo pagrindai

MODULIO APRAŠAS

Modulio paskirtis – įgyti kompetenciją panaudoti visavertės mitybos (maisto ruošimo) pagrindus praktikoje.

Modulio pavadinimas	<i>Maisto ruošimo pagrindai</i>		
Modulio kodas	3104112		
LTKS lygis	III		
Apimtis kreditais	2		
Reikalingas pasirengimas mokymuisi			
Modulyje ugdomos bendrosios kompetencijos	<i>Mokymasis mokytis ir problemų sprendimas, iniciatyvumo ir verslumo, sveikatos tausojimo ir darbo saugos, komandinio darbo, kritinio mąstymo; profesinės etikos.</i>		
Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)	Rekomenduojamas turinys, reikalingas rezultatams pasiekti	Rekomenduojamos mokymosi formos ir metodai	Mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijai
Kognityviniai mokymosi rezultatai:			
1. Apibūdinti maisto produktų maistinę vertę	Temos: 1. Maisto produktų klasifikacija. 2. Maisto produktų maistinė vertė. 3. Maisto prekių pakuočių ženklinimas. 4. Sveikos mitybos principai. Užduotis/ys: Išnagrinėti maisto produktų pakuočių ženklinimą.	Paskaita Savarankiškas darbas. Užduočių sprendimas.	Patenkinamai Išvardintas maisto produktų sąrašas, užtikrinantis sveikos mitybos principus. Gera Paaiškinta maisto produktų maistinė vertė. Puikiai Paaiškinta maisto produktų maistinė vertė, apskaičiuoti dienos sveikos mitybos produktų kiekiai.
Psichomotoriniai mokymosi rezultatai:			
1. Parinkti kokybiškus maisto produktus ir žaliavas patiekalų gaminimui.	Temos: 1. Maisto produktų ir žaliavų klasifikacija, savybės. 2. Maisto produktų šviežumo ir gedimo požymiai. 3. Automobilio maisto laikymo įranga, šaldytuvai. 4. Reikalavimai maisto produktams ir	Paskaita. Sąvokų žemėlapis. Praktinis darbas.	Patenkinamai Parinkti maisto produktai ir žaliavos patiekalų gaminimui. Gera Parinkti kokybiški maisto produktai bei žaliavos patiekalų gaminimui. Puikiai Parinkti kokybiški maisto produktai

	žaliavoms, laikymo sąlygos. 5. Maisto produktų (pieno, mėsos) tinkamos laikymo sąlygos. 6. Apsinuodijimas bei jo profilaktika. Užduotis/ys: 1. Atpažinti apsinuodijimo požymius. Pirmą pagalbą apsinuodijus. 2. Sudaryti maisto produktų sąrašą, kad užtikrinti visavertę mitybą 1 (2) savaitės (-čių) trukmės kelionėje. 3. Jutiminiu būdu atpažinti maisto produktų šviežumo bei gedimo požymius. 4. Pademonstruoti automobilio maisto laikymo įrangą, paaiškinti produktų laikymo sąlygas.		patiekalams gaminti. Nustatytos maisto produktų bei žaliavų šviežumo ir gedimų požymiai. Sudarytos tinkamos sąlygos maisto produktams laikyti.
2. Paruošti maisto produktus ir žaliavas patiekalų gaminimui.	Temos: 1. Maisto produktų ir žaliavų technologinės operacijos. 2. Vairuotojui reikalingi įrankiai bei įrengimai maisto ruošimui kelyje, jų saugaus naudojimo taisyklės. Užduotis/ys: 1. Maisto produktų paruošimas (pjaustymas, valymas, apdorojimas) parinktam patiekalui pagal receptūrą. 2. Pademonstruoti darbo įgūdžius su maisto ruošimo įranga (mobili dujinė viryklė).	Paskaita. Diskusija Konkreto atvejo analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys.	Patenkinamai Išvardinti maisto produktai bei įranga patiekalų gaminimui. Gera Paruošti maisto produktai ir žaliavos patiekalų gaminimui pagal receptūrą. Puikiai Paruošti maisto produktai bei įranga maisto ruošimui kelyje.
3. Paruošti karštą maistą lauko sąlygomis.	Temos: 1. Sriubos ruošimas. Receptai. Pratysos.	Paskaita. Diskusija. Konkreto atvejo	Patenkinamai Paaiškinta, karšto maisto ruošimo, lauko

	2. Karštųjų kruopų, makaronų, daržovių patiekalų ruošimas. Receptai. Pratybos. 3. Karštųjų žuvies ir mėsos patiekalų ruošimas. Receptai. Pratybos. Užduotis/ys: Karštų patiekalų ruošimas pagal receptūrą.	analizė. Minčių lietus. Praktinės užduotys. Darbas poromis. Darbas grupėse.	sąlygomis, technologija. Gerei Pademonstruoti darbo įgūdžiai, ruošiant karštus patiekalus lauko sąlygomis. Puikiai Paruoštas karštas maistas lauko sąlygomis pagal pateiktą receptūrą.
Mokymosi valandų paskirstymas	Kontaktinio darbo valandų skaičius (dirbant su profesijos mokytoju)		32
	Konsultacijoms skirtų valandų skaičius		9
	Mokinio savarankiško darbo valandų skaičius		10
	Mokymosi pasiekimų patikrinimo valandų skaičius		3
	Viso:		54
Materialieji ištekliai (patalpos, įranga, priemonės)	Žodinės mokymo priemonės: 1. Maisto ruošimo technologija : mokomoji priemonė / Ona Piličiauskienė Vilnius : Homo liber, 2007 (Vilnius : Akritas) 214, [2] p., [6] iliustr. lap. : iliustr. ; 2. Maisto produktų laikymas : mokymo priemonė / Diana Gudavičiūtė ; Vilniaus pedagoginis universitetas. Gamtos mokslų fakultetas. Technologinio ugdymo katedra Vilnius : Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2010- 3. Mityba ir jos vertinimas : mokomoji knyga / Rimantas Stukas, Genė Šurkienė ; Vilniaus universitetas Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2009 (Vilnius : Ciklonas) 165, [1] p. ; 4. Mityba : medžiagų apykaita, maisto medžiagos, vitaminai, mineralinės medžiagos ir vanduo : mokymo priemonė technologijų edukologijos specialybės studentams / Manefa Miškinienė ; Vilniaus pedagoginis universitetas. Gamtos mokslų fakultetas. Technologinio ugdymo katedra Vilnius : Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2006 (Vilnius : VPU I-kla) 129, [1] p. : iliustr. ; 5. Mityba ir sveikata : mokomoji knyga / Robertas Lažauskas ; Kauno medicinos universitetas Kaunas : Kauno medicinos universiteto leidykla, 2005 (Kaunas : KMU I-kla) 129, [2] p. : iliustr. ;		
	Techninės mokymo priemonės: 1. Vaizdo įrašymo/atkūrimo įranga. 2. Multimedija – projektorius. 3. Kompiuteriai. 4. Interneto prieiga. 5. Šaldytuvai. 6. Viryklė. 7. Viryklė su dujų balionu. 8. Keptuvė. 9. Puodas. 10. Pjaustymo įrankiai. 11. Pjaustymo lentos.		

	12. Valgymo įrankiai. 13. Darbo stalai.
	Kitos priemonės: 1. Mokomoji maisto ruošimo laboratorija; 2. Suolai. 3. Kėdės. 4. Rašymo lenta.
Mokytojų kvalifikacija	Gali dirbti asmuo, įgijęs ne žemesnį kaip aukštesnįjį ar aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą pagal šios mokymo programos turinį ir turintis pedagoginį išsilavinimą arba Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaustų pedagoginių ir psichologinių žinių kursų pažymėjimą.
Modulio rengėjai	Vitalij Zaleskij Edmund Brazis Tomas Stražnickas Marina Aladovičienė

3.3 MOKYMO PROGRAMŲ ATITIKTIS

Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų mokymo programos pradinėi profesinei kvalifikacijai įgyti (kodas 265084055) (95 kodas) temos	Atitiktis modulinei profesinio mokymo programai	
	Modulio pavadinimas	Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)
Bendrosios nuostatos	Įvadas į Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesiją	4. Paaiškinti mokymosi Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo programos formas ir metodus, mokymosi pasiekimų įvertinimo kriterijus ir mokymosi pasiekimų demonstravimo formas bei metodus.
1. Transporto priemonės kinematinų grandinių charakteristikos.	Transporto priemonių sandara	8. Apžvelgti transporto priemonės kinematinų grandinių charakteristikas.
2. Valdymo sistemos, jų charakteristikos ir veikimas bei transporto priemonės valdymas.	Transporto priemonių sandara	9. Apibendrinti transporto priemonės valdymo sistemas, jų charakteristikas ir veikimą.
3. Ekonomiškas (ekologiškas) transporto priemonės vairavimas.	Saugus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimą	1. Paaiškinti ekologiško (ekonomiško) transporto priemonės vairavimo veiksnius.
4. Su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų reikalavimai ir taikymas.	Darbo ir poilsio režimai	1. Apibūdinti teisės aktus, nustatančius vairuotojų darbo ir poilsio režimus. 1. Naudotis tachografu.
	Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės	1. Apžvelgti vairuotojų teises ir pareigas, susietas su kelių transportu.
5. Rizika, nelaimingi atsitikimai, materialinės ir finansinės pasekmės.	Pavojingos situacijos kelyje	1. Apžvelgti riziką kurią kelia eismas, nelaimingus atsitikimus bei elgesį įvykus avarinei situacijai.
6. Kelio galimiems nusikaltimams užkirtimas ir prevencinės priemonės.	Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės	3. Apibendrinti nusikalstamumo, nelegalių migrantų gabenimo ir kontrabandinių prekių vežimo užkirtimą, prevencines priemones, pasekmes vairuotojui ir vežėjui.
7. Rizika, kylanti dėl vairuotojo darbų sąlygų.	Įvadas į darbo rinką	2. Apibūdinti motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinę riziką, kylančią dėl vairuotojų darbo sąlygų.

Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų mokymo programos pradinėi profesinei kvalifikacijai įgyti (kodas 265084055) (95 kodas) temos	Atitiktis modulinei profesinio mokymo programai	
	Modulio pavadinimas	Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)
8. Fizinį ir psichinį gebėjimų svarba.	Darbo ir poilsio režimai	3. Aptarti sveikatos būklės profilaktiką.
	Įvadas į darbo rinką	2. Apibūdinti motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinę riziką, kylančią dėl vairuotojų darbo sąlygų.
9. Avarinių situacijų įvertinimas	Pavojingos situacijos kelyje	1. Apžvelgti riziką kurią kelia eismas, nelaimingus atsitikimus bei elgesį įvykus avarinei situacijai.
10. Vairuotojo vaidmuo vežėjo reputacijai	Įvadas į motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesiją	2. Apibūdinti Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo profesinę veiklą, veiklos procesus ir funkcijas bei uždavinius.
11. Transporto priemonės krovos darbai, pakuočių ir padėklų tipai.	Krovinių pakrovimas, iškrovimas bei tvirtinimas	4. Parinkti transporto priemonės krovos darbus, įrangą, krovinių tvirtinimo įtaisus ir atlikti jų patikrinimą.
12. Transporto priemonės veikiančios jėgos, transporto priemonės ir junginio ašių apkrovų apskaičiavimas	Krovinių pakrovimas, iškrovimas bei tvirtinimas	3. Apskaičiuoti transporto priemonės ir junginio ašių apkrovas
13. Krovinių vežimą reglamentuojantys teisės aktai ir dokumentai	Krovinių vežimo dokumentacija	1. Organizuoti krovinių gabenimą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisiniais reikalavimais transporto verslui.
	Krovinių vežimo dokumentacija	5. Organizuoti krovinių, transporto bei vairuotojo draudimus.
	Krovinių vežimo dokumentacija	2. Apibrėžti greitai gendančių prekių vežimo sąlygas.
	Krovinių vežimo dokumentacija	4. Apibūdinti prekių gabenimo procedūras ES teritorijoje bei tarp ES ir trečiųjų šalių.
	Pavojingų krovinių vežimas	1. Apžvelgti Europos šalių sutartį dėl Tarptautinio pavojingųjų krovinių vežimo kelių transportu (ADR (Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par

Motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų mokymo programos pradinėi profesinei kvalifikacijai įgyti (kodas 265084055) (95 kodas) temos	Atitiktis modulinei profesinio mokymo programai	
	Modulio pavadinimas	Modulio mokymosi rezultatai (išskaidyta kompetencija)
		Route) 2. Išvardyti pavojingų krovinių klases.
	Netinkamų veiksmų darbe teisinės pasekmės	2. Apibūdinti darbo organizavimą, komercinės ir finansinės veiklos netinkamų veiksmų pasekmes. 3. Apibendrinti nusikalstamumo, nelegalių migrantų gabenimo ir kontrabandinių prekių vežimo užkirtimą, prevencines priemones, pasekmes vairuotojui ir vežėjui.
14. Krovinių vežimo kelių transportu ekonominiai ypatumai ir rinka.	Saugus ir ekonomišką transporto priemonės vairavimas	4. Apskaičiuoti krovinio vežimo sąnaudas.
1. Praktinis mokymas specialioje aikštelėje	Pavojingos situacijos kelyje	2. Atlikti C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotį specialioje aikštelėje.
2. Praktinis mokymas keliuose	Pavojingos situacijos kelyje	3. Atlikti C, CE kategorijos vairuotojo praktinio vairavimo užduotį keliuose.